

Tingvoll 2050

Fortsatt liten, grønn og annerledes 08.04.19

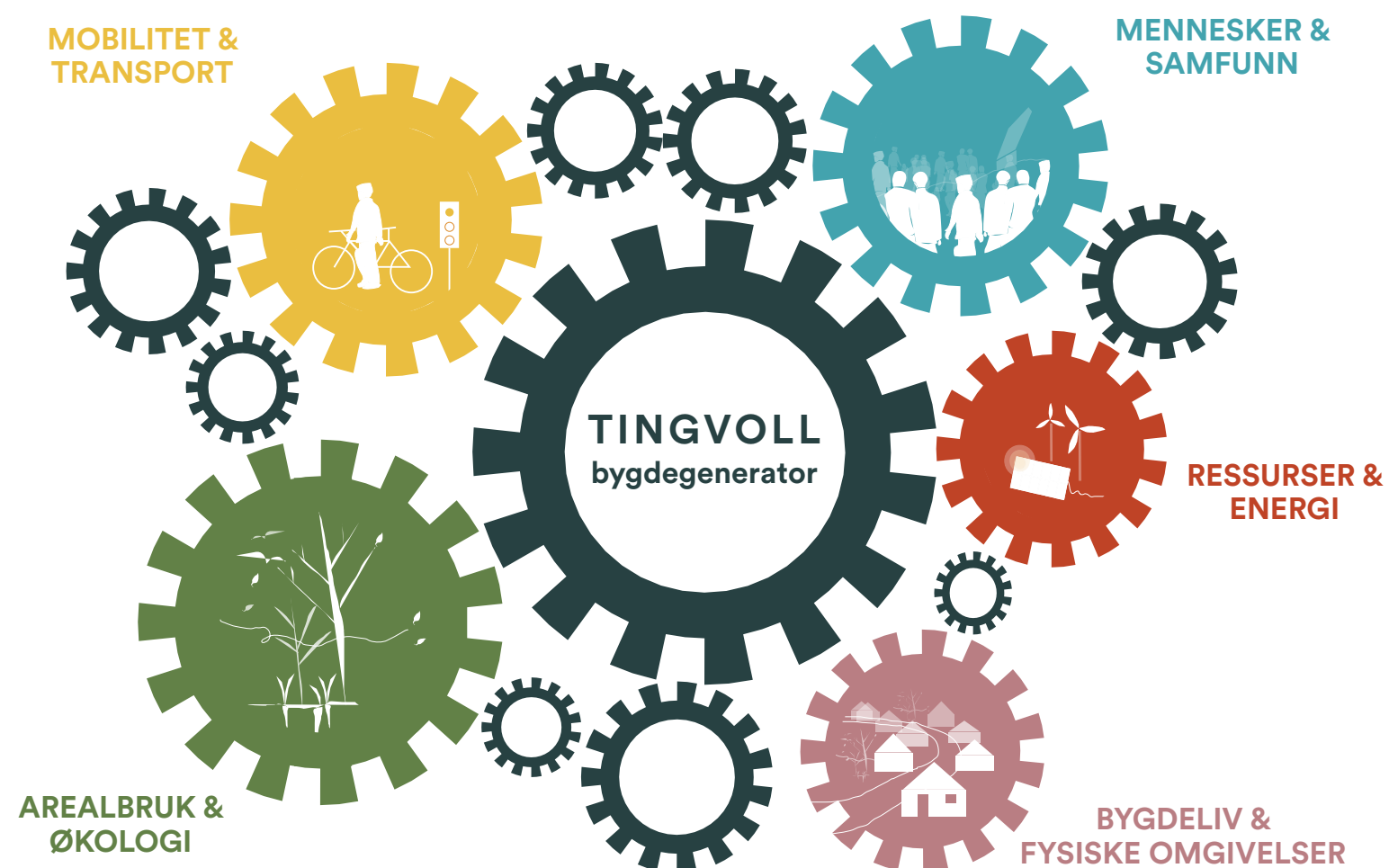
INNHold

FORORD

Å få jobbe med helhetlig bærekraftig stedsutvikling i Tingvoll økokommune pirrer vårt faglige engasjement og lysten på nytenkning. Et av våre mål med oppgaven har vært å gi stedet og kommunen framtidsrettede forslag til funksjoner og løsninger. En stedsutvikling med landsbyliv med bolig, næring, kultur og tjenester, mer grønn mobilitet, og konkret design av landskapet og arkitekturen som attraktive element. Vi har utarbeidet en strategi for hele spektret av temaer og tiltak for en helhetlig og bærekraftig sentrumsutvikling, og benyttet BREEAM communities som et utgangspunkt for et tankesett/metode.

Et godt sentrumsområde tar utgangspunkt i hverdagslivet: reiser og bevegelse til fra arbeid, skole, butikk, trening eller for å lufte hunden. Bevegelsene fyller de offentlige rommene og vegene med aktivitet og folkeliv. Sentrum blir et sted å trives, være med venner og leve det gode liv. Vi håper vårt bidrag gir en tydelig forståelse av hvor og hvorledes de offentlige rom kan etableres, utformes og få en lesbar sammenheng, om og hvordan fysiske og mentale akser kan styrkes.

Team Pir II har bestått arkitektene Katy Chada, Alise Plavina, Silje Wendelborg Fremo og Christine Gjermo (LARK) fra Pir II. I tillegg har Chris Butters, Roar Svenning og Kristin Gustavsen vært ressurspersoner inn i prosjektet.

Med unntak av de rettigheter oppdragsgiver har i henhold til avtalen med Pir II AS, tilhører alle rettigheter til dette dokument Pir II. Innholdet – eller deler av det – må ikke benyttes til andre formål eller av andre enn forutsatt i avtalen. Pir II har intet ansvar hvis dokumentet benyttes i strid med forutsetningene. Dokumentet kan ikke kopieres uten tillatelse fra Pir II.

s. 4 INTRO

Vår innfallsvinkel
Bakgrunn: Parallelloppdraget Tingvoll
Tettstedet Tingvollvågen
Identitet
Kort om analyser

s. 7 ANALYSER

Landskap - klima - jorda - havet
Bebyggelse - byrom
Aktivitet - virksomhet
Mobilitet - transport

s. 11 OM ØKOKOMMUNEN

Visjon
Historie og veien videre
BREEAM Communities
5 hovedtemaer

s. 12 STRATEGI VIDERE

Hovedgrep
Strategier

s. 14 BYGDEGENERATORER

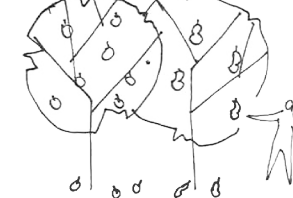
Om bygdegeneratorer
Programmeringskatalog
Nettverket
6 eksempler på generatorer

s. 23 TYNGDEPUNKTER TINGVOLLVÅGEN 2050

Sentrum
Elveparken
Campus
Pastoralis
Fortettingsstrategi

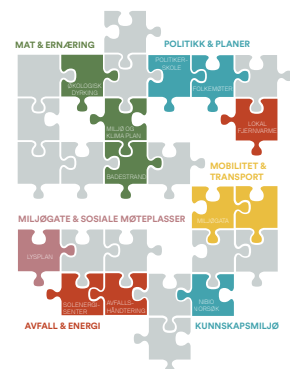
s. 36 REFERANSELISTE

Fortsatt liten, grønn og annerledes

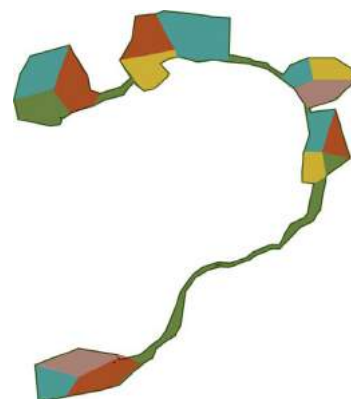
OM ØKOKOMMUNEN

Visjon
Historie og veien videre
BREEAM Communities
5 hovedtemaer

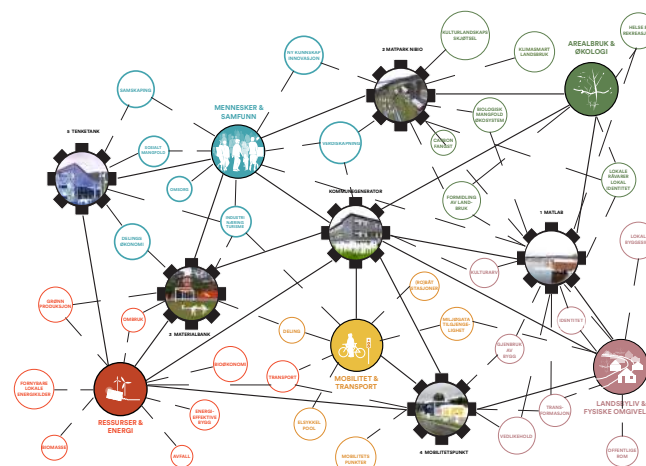
STRATEGI VIDERE

Hovedgrep
Strategier

BYGDEGENERATORER

Om bygdegeneratorer
Programmeringskatalog
Nettverket
6 eksempler på generatorer

TYNGDEPUNKTER TINGVOLLVÅGEN 2050

Sentrum
Elveparken
Campus
Pastoralis
Fortetningsstrategi

EN OMSTILLING - FØLG UNGDOMMEN

BEVARE BYGDA

GRÜNDERUKE

FLERE SMÅHUS
MED BUTIKKER

CAMPUS
- "ungdomsbygda"
i bygda

ØKO ER NÅ!
- Men er det
dyrt?

VI ER GLADE I
SELLANRÅ

PIZZA-/GRILLSTED
- trenger ikke
være fancy

BEDRIFTER MED
ØKO-
PERSPEKTIV

SEILKURS

BLOMSTER I
SENTRUM
- sommerjobb
for ungdom?

MER ØKOLOGI
PÅ VGS

RYDDE STRANDA
FOR SØPPEL

**Stedets identitet som forankring
for videre tiltak**

Bedre løsninger for mennesker og miljø

Liten grønn og annerledes

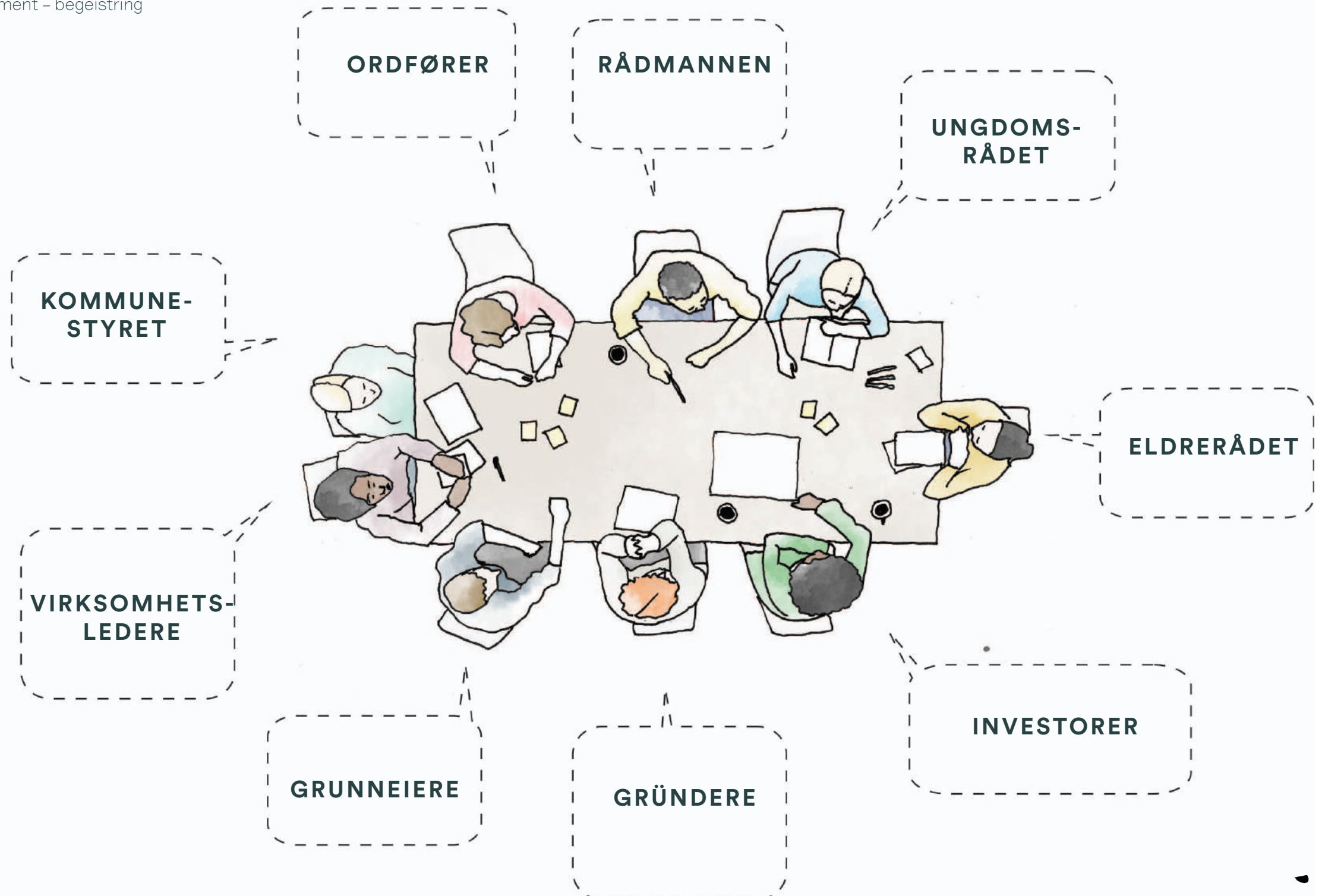
MÅLGRUPPE: BESLUTNINGSTAKERE

Kommunen er både initiativtaker og målgruppen for stedsutviklingsprosjektet. Kommunen skal ta prosjektet videre og være en koordinator for gjennomføring i ØKO-kommunen.

Kommunen vil skape vilje til en grønn omstilling og samle stedets naturlige, menneskelige og økonomiske ressurser.

Stikkord kan være:

bærekraft – omstilling – forankring – engasjement – begeistring
– gjennomføring.

INTRO

BAKGRUNN PARALLELOPDRAG

Bedre løsninger for mennesker og miljø Liten grønn og annerledes

Tingvoll som øko-kommune har ønske om å ta økologiske hensyn ved planlegging og drift av kommunens areal og eiendom, tjenester og prosjekter. Økokommunen oppfordrer til at innbyggerne aktivt engasjerer seg i en økologisk utvikling av lokalsamfunnet. Tingvoll som økokommune kan vise til mange vellykkede prosjekt de siste 25 år, og ønsker ny giv som øko-kommune.

Tingvollvågen har en unik beliggenhet sentralt i kommunen, med flotte natur- og kulturkvaliteter, fargerike folk, gode innovative arbeidsplasser og et bredt skole- og undervisningsmiljø i tettstedet. Med parallelloppdraget ønsker kommunen innspill til retning for kommunesenteret Tingvollvågen, basert på bærekraft og tilgjengelighet. Ønske er at Tingvollvågen skal være et levende, fortettet, grønt og attraktivt tettsted ved fjorden, for innbyggerne, næringsdrivende og besøkende.

Kommunen beskriver sine forventninger til parallelloppdrag slik: Kommunen forventer gjennom parallelloppdraget å motta ambisiøse, konkrete, gjennomførbare forslag og strategier, samt avdekke problemstillinger og temaer som bør følges opp i det videre arbeidet. Det er ønske om å markere økokommunen i større grad, se på boligbygging, fordeling og samspill av funksjoner i ulike sentrumsnære bygg, og forbindelser mellom ulike tyngdepunkt i tettstedet, og et spesielt fokus på kommunens egen bygningsmasse.

Team Pir II prøver å peke på ulike aspekter av bærekraft, og mulige koblinger mellom nullutslippskonseptet (energi, materialer, mobilitet), sosial bærekraft og økologiske verdier. Hvordan kan vi sikre bedre løsninger for mennesker og miljø – skape en utvikling med sosial rettferdighet og økt livskvalitet for folk i Tingvollvågen, og samtidig holde oss innenfor klodens økologiske tålegrenser – på lag med kloden?

TETTSTEDET TINGVOLLVÅGEN

Tettstedsprogrammet beskriver Tingvoll og Tingvollvågen – «Vågen» slik: Tingvoll er en halvøy sentralt på Nordmøre. Fra kommunesenteret er det 6 mil til Kristiansund, 9 mil til Molde og 5 mil til Sunndalsøra. Det gamle tingstedet Tingvoll har en lang tradisjon som utdanningscenter.

Fram til fastlandsforbindelsen Krifast åpnet i 1992 var Tingvollvågen også et sentralt trafikknutepunkt. I dag er jordbruk, handel, privat og offentlig service de dominerende næringene. Spesielt er det også at Hydro Aluminium på Sunndalsøra er nest største arbeidsplass, etter Tingvoll kommune, for kommunens innbyggere.

Tingvollvågen er kommunesenter med ca. 1.100 innbyggere. I tillegg bor det drøyt 2000 mennesker i kommunens fire øvrige bygder, og det er ca. 1000 hytter og fritidsboliger i kommunen. De fem bygdene er symbolisert gjennom 5 grønne eikeblad i kommunevåpenet, etter verdens nordligste viltvoksende eikeskog.

IDENTITET

Stedets identitet som forankring og underlag for videre tiltak

Identiteten formes av stedet sin egenart og særpreg, naturgitte og fysiske forhold, sosio-kulturelle (menneskelige) og historiske forhold. Forståelse og opplevelse av identitet er forskjellig fra person til person, og et sted kan derfor ha flere identiteter. Det kan være en utfordring å finne samlende identitet for ulike befolkningsgrupper, brukere, unge og gamle.

I arbeidet med Tettstedsprogrammet tidlig på 2000-tallet jobbet kommunen bevisst med identitetsbegrepet, og at innbyggerne kunne få et bevisst forhold til både egen identitet som innbygger i Tingvoll og til stedsidentiteten til Tingvoll og «Vågen». Av sluttrapporten «Miljøvennlige og attraktive tettsteder - Erfaringer og anbefalinger fra Tettstedsprogrammet» er identitet et gjentakende tema. I folkemøter og arbeidsmøter med kommunen, med ungdom, næringsliv, frivillighet og grunneiere gjentas identitetsbærere fra den gang. Fellestrekk i forståelsen av stedet, i opplevelsen av stedet, en felles identitet å bygge videre på kan være:

- Tingvoll kirke og prestegård - Drøppingtunet - Sellanrå
- «Vågen» og kaia ved hotellet og Gunnars plass
- Landbruk - Småindustri - Gründerbedrifter
- Skole - undervisning - forskning
- Sterk frivillighet og dugnadsånd
- Driftige kvinner og engasjert ungdom
- Gjestfrihet overfor innflyttere fra Norge og andre land med mangfold av nasjonaliteter
- Vestavind inn vågen og østavind over eidet

STEDSANALYSE

Stedsanalysen er en forenklet systematisering av kunnskap om tettstedet Tingvollvågen slik det ligger i dag, fra kirkestedet i nord, rundt Vågen og til Rimstad i sør. Det er sett på tema landskap/lokalklima/blågrønne strukturer - bebyggelse/byrom/landsby - aktivitet/virksomhet - mobilitet/transport. Analysen er en visuell analyse basert på synlige spor og tilgjengelig datagrunnlag. Innspill fra ressursgrupper med bred deltakelse er brukt. Stedsanalysen viser stedets kvaliteter og egenart, og peker på ulike arealers sårbarhet eller egnethet for endring og utvikling.

LANDSKAP - KLIMA - JORDA - HAVET

REGISTRERING

Landskapet i Tingvollvågen er lett å lese med fjorden mot vest, de lave åsene over eidet mot øst, og det høyere ås- og fjellandskapet i sør og nord. Sentrum innerst i Vågen åpner seg ut mot fjorden og har åsen opp mot Kjerkeberget i ryggen. Fylkesvegen snor seg ned de slake liene fra nord og sør.

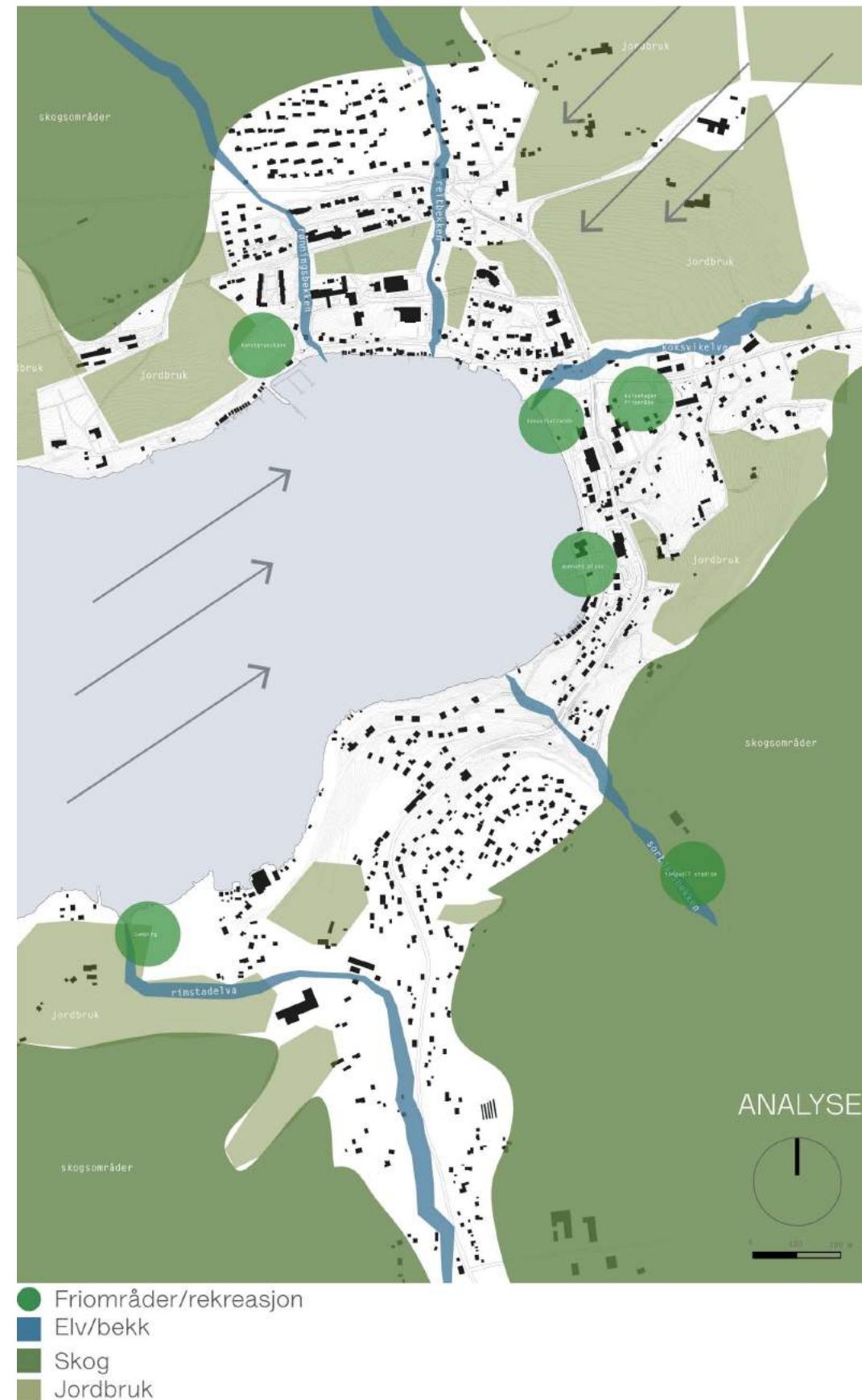
Landskapsformen med eidet og fjorden gjør at den sterke sør-vesten og vindene fra øst bli ekstra merkbare i tettstedet og gir behov for beskyttelse og skjerming.

Koksvikelva er det største vassdraget og ved utløpet er det opparbeidet et friområde med badestrand. I tillegg er det mange andre småelver og bekker som renner ned åsene mellom bebyggelsen og ut i Vågen. For det meste er bekkene åpne, og går i rør/kulvert under vegene. Flere steder er det rester av eldre brukonstruksjoner i stein som spor av gamle vegfar og eldre byggeskikk.

I sentrum er det mange grønne flater, busker og trær. Flere gårdstun har vakre tuntrær og langs Prestegårdsvegen er det en historisk allé av gamle alm- og lønnetrær. Ellers vokser vegetasjonen litt tilfeldig uten en helhetlig plan. De fleste grønne flatene er små gressplener som ikke kan benyttes til opphold og aktivitet. Sammen med trærne er de visuelle element som gir sentrum et grønt preg, men som kan framstå som ustelt dersom de ikke vedlikeholdes.

STYRKER Å BYGGE VIDERE PÅ:

- Regulere, sikre og opparbeide grønne lunger i sentrum. Drift og opplevelsverdi kan vurderes i sammenheng.
- Øke tilgjengelighet og tilrettelegging, med oppmerking, skilting, gode atkomster og belysning på enkelte punkt eller strekninger
- Forsterke og gjøre tilgjengelig utvalgte utsiktspunkt i og nært sentrum, som Kalvehagen og på strekningen mellom Kråknesvegen og Gammelbrekka
- Legge til rette for gode sammenhenger mellom stedene, slik at de tydeligere blir en sammenhengende grønnstruktur og snarveger på tvers av sentrum, mellom Sanden, Miljøgata, Midtvågvegen og Prestegårdsvegen
- Informasjon/informere om steder og snarveger med kart og skilting, som del av folkehelsearbeidet
- Holde bekkeløp åpne, stille kantsoner og legge til rette for tilgang ned til bekkeløpet noen steder.
- Vurdere åpne overvannsløsninger i nye utbyggingsprosjekt i sentrum
- Planlegge bruk av vegetasjon for beskyttelse mot vær og vind, som estetiske element og for optimal drift

Skiftende vær.
Naturkreftene er
tilstedeværende!

Nærheten til elva og sjøen.
Sentrale grønt- og friområder

Naturskjønne,
kulturlandskap, som
Prestegårdalléen.
Jordbruksområder helt ned til
sentrum

BEBYGGELSE - BYROM - LANDSBY

REGISTRERING

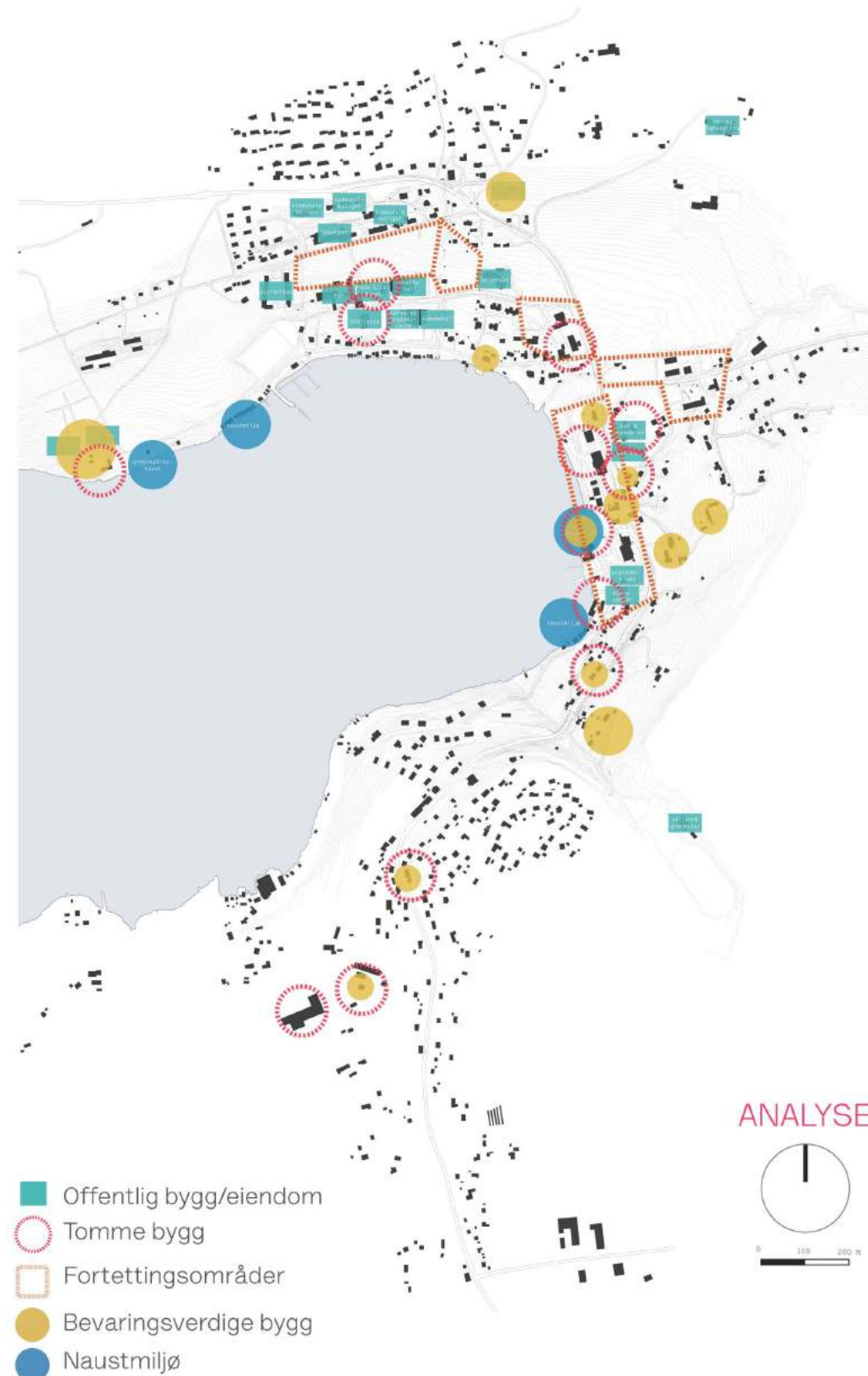
I et teppe av småhus rundt sentrumskjernen bor 1500 av kommunens 3000 innbyggere. Tingvoll kirke er eldste bygning og kirka og prestegården er kommunens 1000-års sted. Flere gårdsbygninger, brygger og naust er gamle hus som gir identitet til sentrumskjernen.

En del hus og lokaler står tomme, så det er rom nok, men det mangler funksjoner og aktivitet. Langs Miljøgata gjennom sentrum ligger et mangfold av bygninger fra de eldste trehus fra gamle gårdstun til nyere næringsbygg i glass og betong. De danner et tett gateløp som gir en god følelse av å være i et kompakt tettsted, samtidig som en i åpninger mellom bebyggelsen kan se ut eller opp på landskapet omkring.

Langs gate er det også lommer og små plassdannelser som har potensiale for å innby til mer fristende møteplasser. Bygg med innganger og åpne fasader mot gata tilfører mer liv og trivsel til gata enn innganger ut mot parkeringsplasser mellom bebyggelsen. Store parkeringsareal oppleves funksjonelt for bilførere men tar mye plass som heller kunne hatt funksjon som tomt for nye boliger for flere i sentrum. Et mangfoldig gateløp gjør bevegelsen langs gata rik på opplevelser og korter ned opplevelsen av avstand.

STYRKER Å BYGGE VIDERE PÅ

- Kartlegge tomme lokaler og bevaringsverdier. Få konkretisert hvor mye areal man faktisk har ledig og hva arealene kan brukes til. Hvor kan ulike funksjoner plasseres når de dukker opp?
- Fortette i sentrumskjernen og prioritere utbygging på sentrale tomter som gir enda mer kompakt sentrum med «landsbyopplevelse», større aktivitet over døgnet, og mer liv i gatene også etter stengetid for næringslivet
- Velge utbyggingskonsept som forsterker identiteten i Vågen, forsterker gateløp og gir gode romdannelser og blanding av funksjoner som frister til uteopphold og liv gatene. Dersom det planlegges bolig i 1. etasje, må fasadeløsninger være gjennomtenkt både angående innsyn og utsyn.
- Skape flere forbindelser på tvers av miljøgata både oppover og nedover mot Sanden
- Atkomst og tilgjengelighet for myke trafikanter kan prioriteres framfor atkomst med bil, nærmest inngangspartier

Sentrale og anvendelige lokaler

Historiske bygninger. Viktige bygninger må være med på å fremme Tingvolls identitet

En utbredt nausttypologi

AKTIVITET - VIRKSOMHET

REGISTRERING

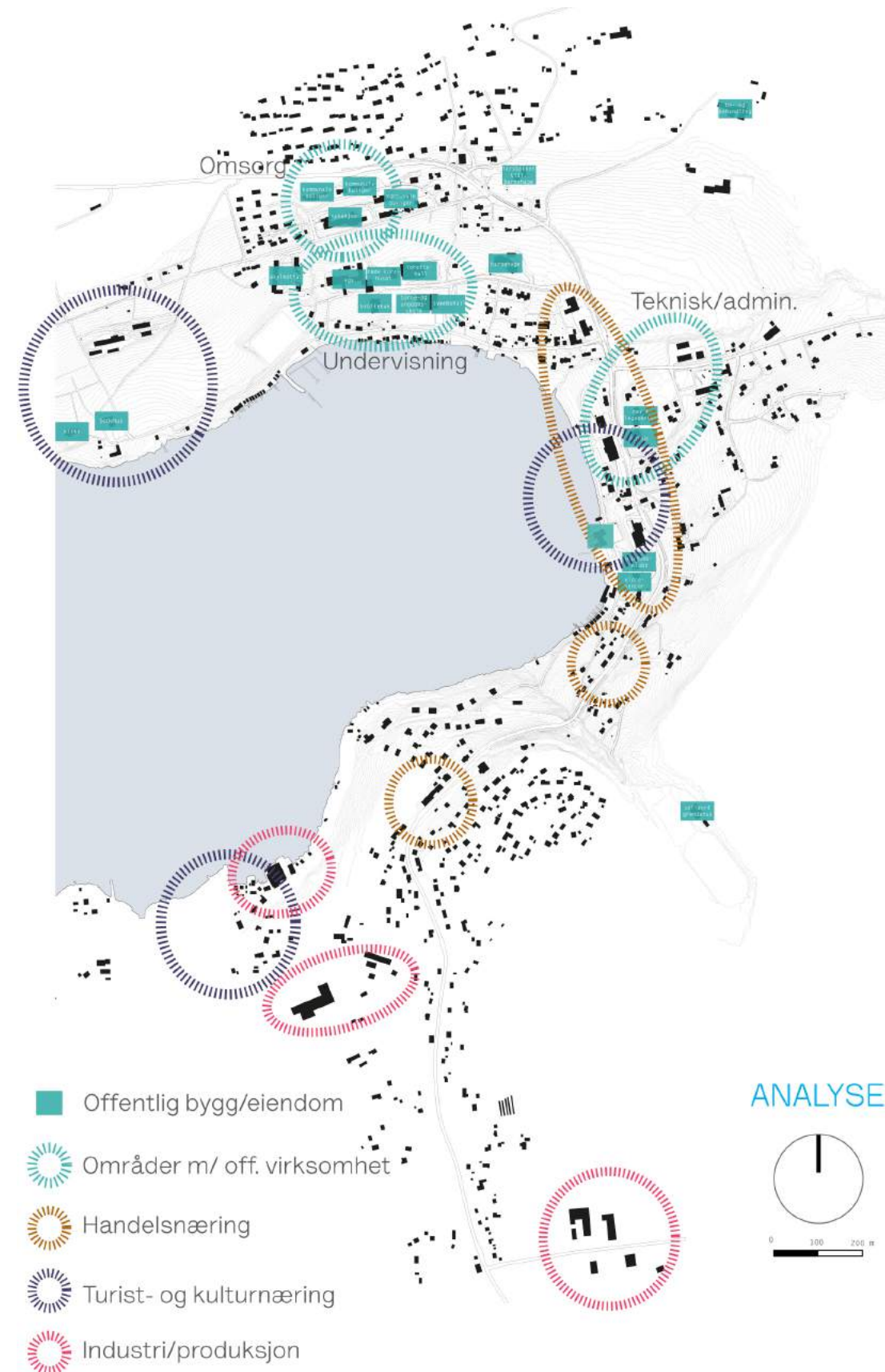
Tingvollvågen er full av driftige folk, frivillighet, engasjement, initiativ og handlekraft! Det er stor aktivitet på mange arenaer med kultur, idrett og politikk. Men hvordan gjøre alt dette synlig og motiverende for å ta i bruk alle mulighetene.

Tingvollvågen er en gammel tekstilindustribygd som startet med et stampeverk midt på 1800-tallet. Tekstilproduksjon er holdt i hevd, har skapt mange arbeidsplasser og er fortsatt en del av virksomhet og identitet i bygda. Industribedrifter har tilhold i Næringshagen sør for sentrum, og er lite synlig i gatebildet. Med flere tomme sentrumslokaler kan det være potensiale for visningsrom og utsalg for lokale bedrifter, som kan tilføre sentrum og besøkende innsikt i næringslivet og kanskje skape arenaer for samarbeid og økte inntekter.

Det er mange «møteplasser» for kultur- og fritidsaktiviteter rundt Vågen i dag, og noen er tilpasset bestemte aldersgrupper som ungdomsklubben og seniortreffene. Stor spredning gir mindre oversikt, krever god informasjon og det er mindre forutsigbarhet for hvor en kan forvente å møte kjente. Det ligger et potensial i å utvikle færre men gode møteplasser som Drøpping og hotellet.

STYRKER Å BYGGE VIDERE PÅ

- Samlet arena for kulturliv som teater, konserter, filmer, foredrag, bokbad.
- Kulturkalender – «hva skjer?»
- Tingvollhuset / Tingvoll showroom for hva Tingvoll har å by på – tekstil, kystkultur, jordbruk, kvalitetsmat, industrihistorie, innovasjon
- «Made In Tingvoll (MIT)»-butikk.
- Innsalg til turister og hyttefolk – app for forhåndsbestilling av varer, "kurver" med lokale go'biter.
- Gjenbruksbutikk i sentrum

Matproduksjon og prisvinnende produkter.

Enkelte etablerte møteplasser.

Store på tekstilproduksjon.

MOBILITET - TRANSPORT

REGISTRERING

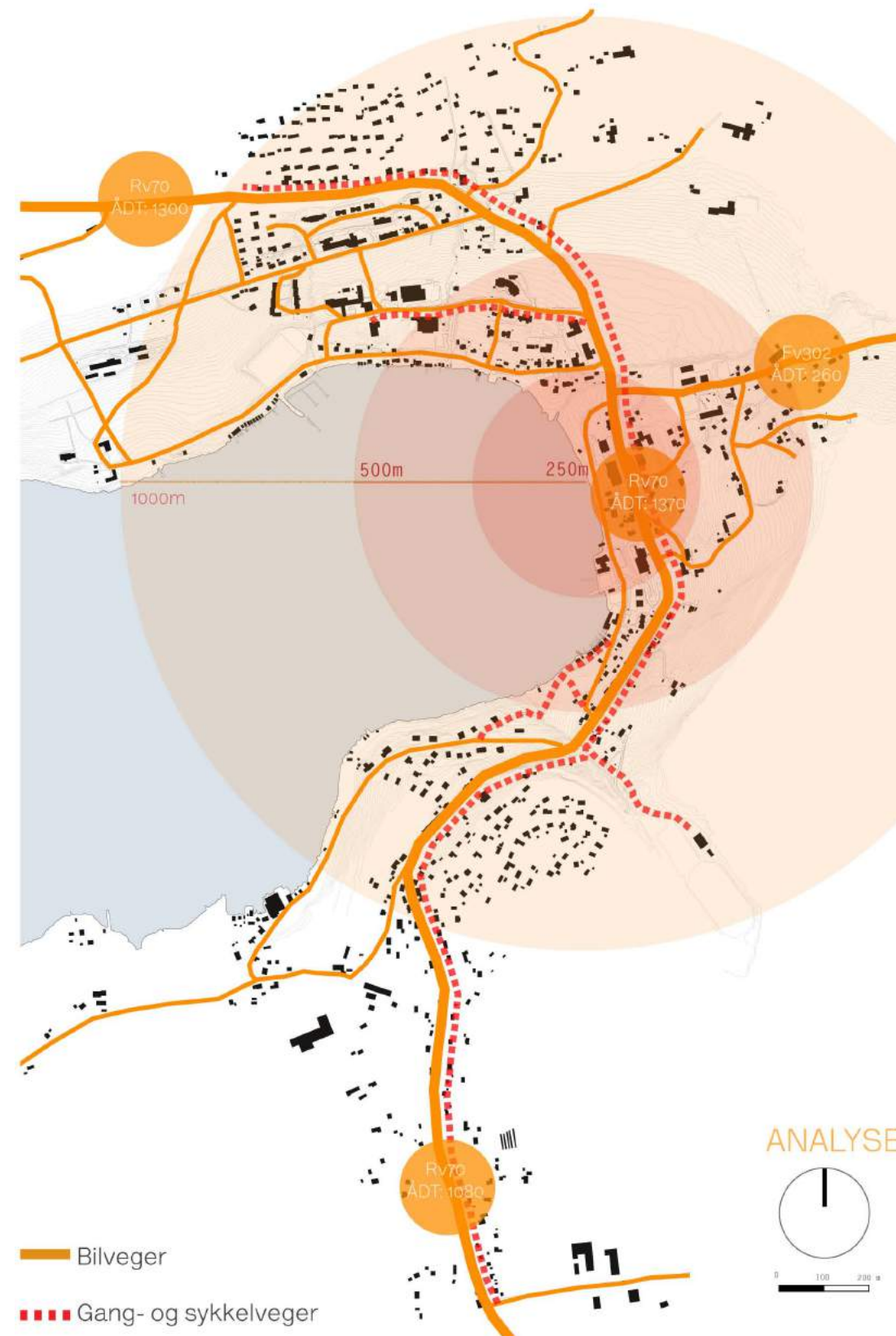
Tingvoll fikk vegforbindelsen ut av bygda i 1927 og ferga til Angvik var i drift far 1929 til 1992 da Krifast åpnet. Tingvollvågen ligger i pendlingsavstand til Kristiansund og industristedet Sunndalsøra, og de med arbeidsplass utenfor kommunen har fått raskere transport via Krifast.

I dag er Tingvoll et bilbasert lokalsamfunn og det er store parkeringsareal ved de fleste målpunkt i Tingvollvågen. Riksveg 70 er hovedgata gjennom sentrum og forbinder Tingvoll med indre og ytre Nordmøre. Enkelte opplever Miljøgata som trafikkert og som farlig skoleveg selv om det er separat gang- og sykkelveg langs hele Miljøgata og flere godt merkede og opphøyde gangfelt. Det er relativt høy andel store kjøretøy som kan være en grunn til at trafikken kan virke dominerende.

Det mange barn og unge i Tingvoll, og andre som heller ikke kjører bil. Dersom deres behov prioriteres i stedsutviklingen, kan de fysiske omgivelsene se annerledes ut, kanskje grønnere og mer innbydende?

STYRKER Å BYGGE VIDERE PÅ

- Tryggere, enklere, grønnere og morsommere transport
- Sykkeltellere med feiring for hver 1000 passerte
- Bygdesykler og sykkelutleie
- Flere fargerike benker/hvilesteder og god belysning langs veien gjør gåturen mer fristene og enklere for barn og eldre
- Innovative måter å bruke sjøen til transport, sykkelferger, robåter
- Tilbringertjenester og vareutlevering fra butikker og post
- Tryggere sykkelfelt og spennende sykkelstier
- Flere snarveger
- Avstandsmerking på asfalt som motivasjon
- Flere og bedre merkede og belyste krysningspunkt
- Skal det koste å parkere i sentrum?
- Fine sykkelparkeringsplasser ved alle målpunkt - færre bilplasser i sentrum
- Foregangskommune - færre parkeringsplasser ved kommunale arbeidsplasser

Korte avstander mellom viktige funksjoner

Bilparkering opptar viktig plass

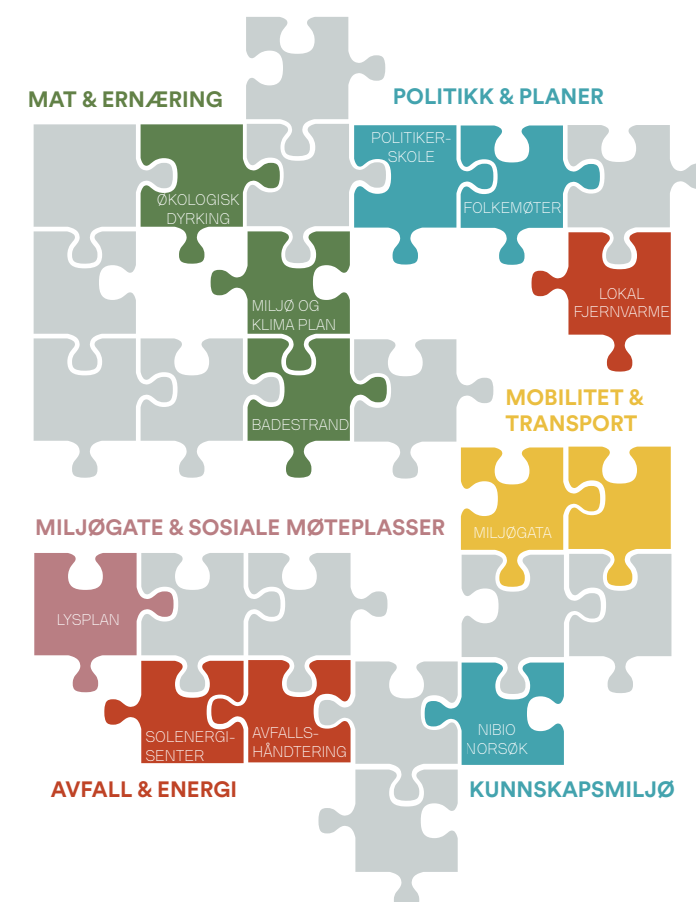
VISJON ØKOKOMMUNE 1990 - 2050

ØKOKOMMUNE 1990 -

Tingvoll var tidlig ute med det fremtidsrettede blikk som verden trenger, som en av landets aller første økokommuner. I 1990 vedtok kommunestyret i Tingvoll økokommuneerklæringa - kommunens plattform for ei bærekraftig samfunnsutvikling. Tingvoll har siden jobbet med ulike mål og tiltak, bl.a innen 'Avfall og energi', 'Miljø, mat og ernæring', 'Politikk og planer', 'Miljøgate og sosiale møteplasser', og videreutvikling av eksisterende kunnskapsmiljø i Tingvoll.

De utførte tiltakene dekker et bredt spekter av øko- og bærekraftsaspekter og mange inspirerende initiativer som politikerskole, Miljøkompaniet og opplæring av økologisk dyrking og kompostering.

Vi vil bygge videre på økokommuneerklæringa og samle alle puslebitene for å finne veien videre. Hva vil det si å være en «økokommune» i 2050? Hvilke forventninger stilles? Hvilke forpliktelser følger med?

ØKOKOMMUNE 2020 - 2050

Ifølge Parisavtalen som ble vedtatt i 2015 har vi et mål at gjennomsnittstemperaturen i verden ikke skal stige med mer enn 1,5 grader. For å nå målet er det behov for betydelige kutt i klimagassutslipp, allerede innen 2030. Den grønne omstillingen krever endring – små og store justeringer i livene våre må til for å oppnå de ambisiøse klimamål. Det innebærer endring av de fundamentale egenskapene til et system, inkludert institusjoner, energisystemer, mobilitet, boliger, landbruk og mat, livsstil og politikk. Dette medfører en samfunnsbyggende prosess basert på de nye globale og lokale premissene. Men kutt i klimagassutslipp er bare et aspekt av det helhetlige bærekraftsperspektivet som trenges for å lykkes med den grønne omstillingen.

Derfor foreslår vi å organisere det videre arbeidet med økokommunen i 5 temaer som er basert på et veilettende verktøy 'BREEAM Communities'. BREEAM Communities er både et rammeverk og et klassifiseringssystem for å vurdere sentrale miljømessige, sosiale og økonomiske bærekraftsmål i planleggingen av områder. BREEAM Communities kan benyttes som et prosessverktøy, et dialogverktøy og et sertifiseringssystem i områdeplanlegging.

1) Arealbruk og Økologi

Fokus på beskyttelse av naturlige habitater og økologiske verdier, forbedring av biologisk mangfold, styrking av landskapets karakter, plassering av funksjoner som passer inn i lokalsamfunnet

2) Ressurser og Energi

Fokus på ressurs- og energieffektivitet, gjenbruk av eksisterende bygninger og infrastruktur, bærekraftige nye bygninger samt bruk av materialer med lavere klimagassutslipp

3) Mennesker og Samfunn

Fokus på medvirkningsprosesser, engasjement, felleskapets funksjoner, økonomisk innvirkning, demografiske behov og prioriteringer, levering av tjenester osv.

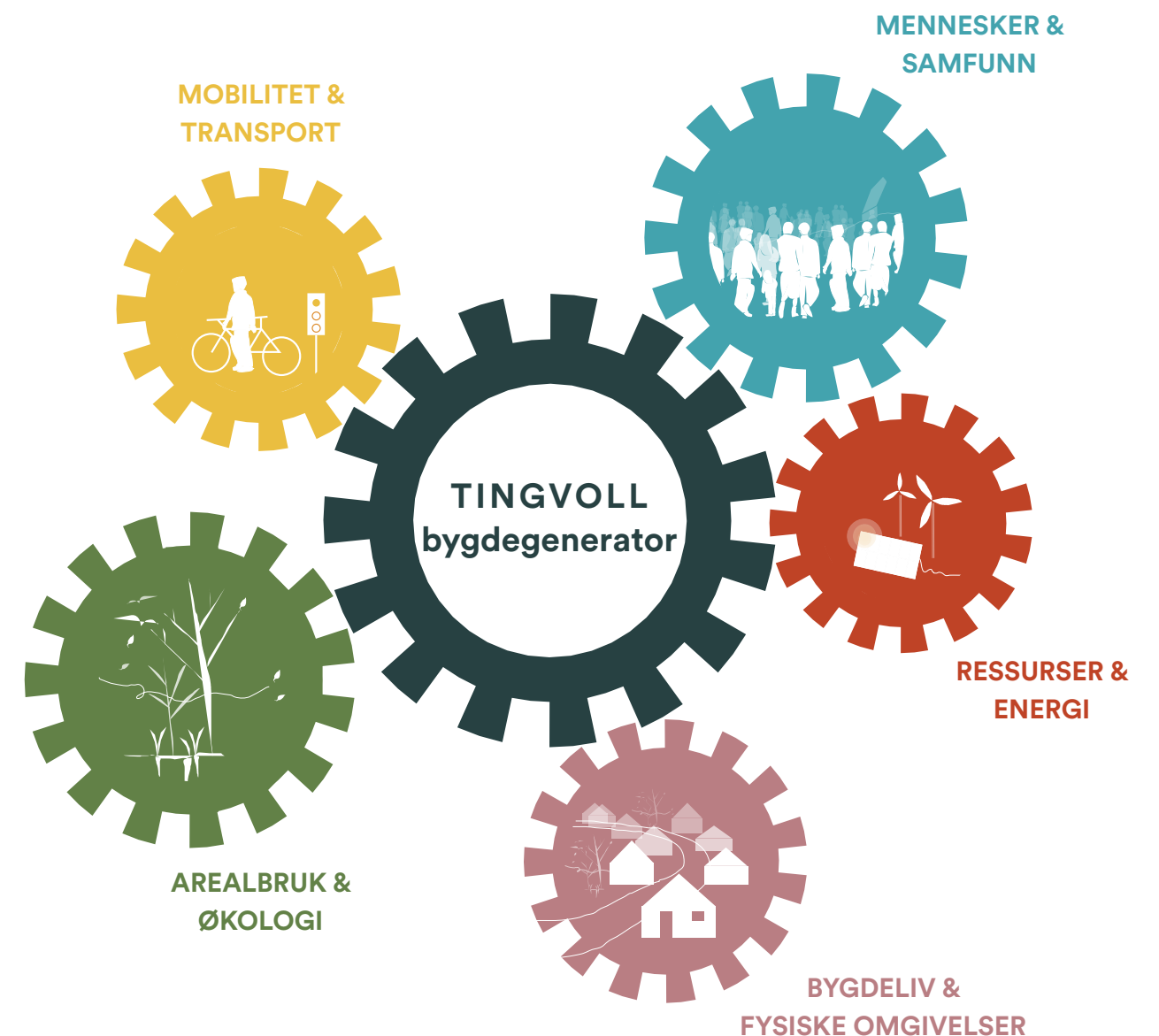
4) Mobilitet og Transport:

Fokus på redusert behov for transport, bilbruk, trygge og tiltalende gater, sykkelnett og andre sykkeltiltaksfasiliteter, tilgang til offentlig transport, muligheter for deling.

5) Landsbyliv og fysiske omgivelser

Fokus på eksisterende og ny bebyggelse, teknisk og grønn infrastruktur, lokal byggeskikk og offentlig rom.

Disse 5 temaene er videre brukt til å definere konkrete mål for Tingvoll som økokommune mot 2050.

STRATEGIER

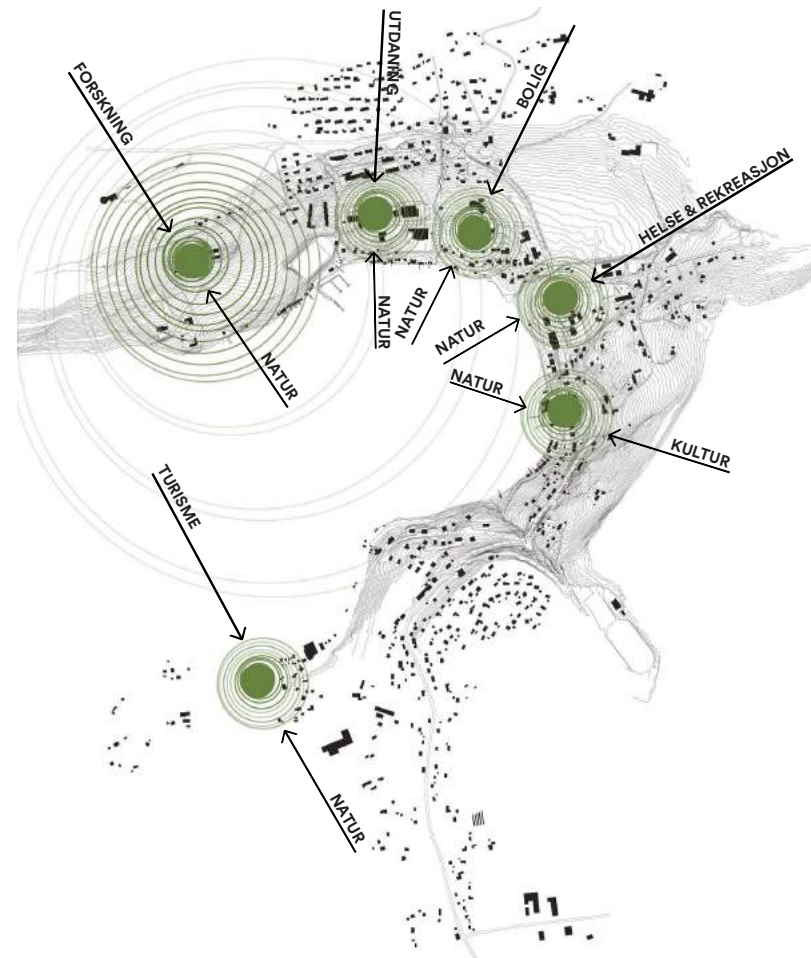

HOVEDGREP

Turveg - mangfoldig attraksjonsakse

Turvegen er ryggmargen langs Tingvollvågen. Den knytter sammen natur- og kulturattraksjoner. Mange finnes allerede, og det er potensial for å utvikle enda flere.

Oppgradering av stedene/møteplassene/attraksjonene langs Vågen skal skje i tråd med stedenes identitet og styrke stedenes karakter slik de er i dag.

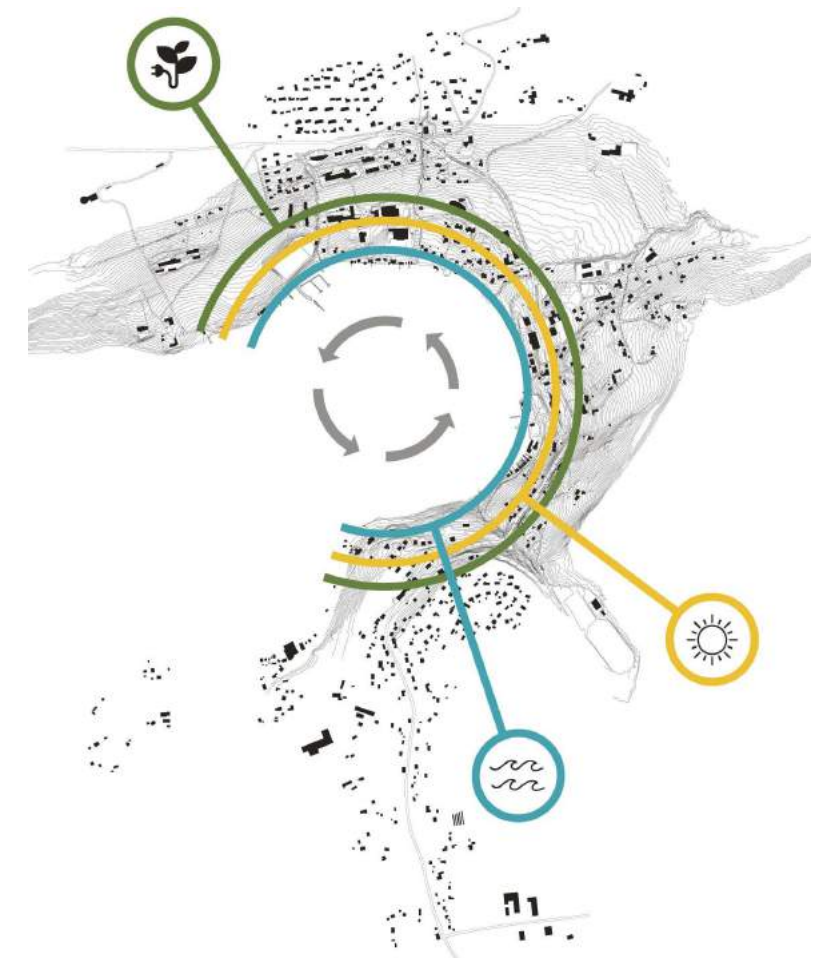

AREALBRUK & ØKOLOGI

Mål: landskapsstyrt utvikling

Utvikling av et sted skjer med kunnskap om og omsorg for landskapet, jorden og det biologiske mangfoldet på stedet.

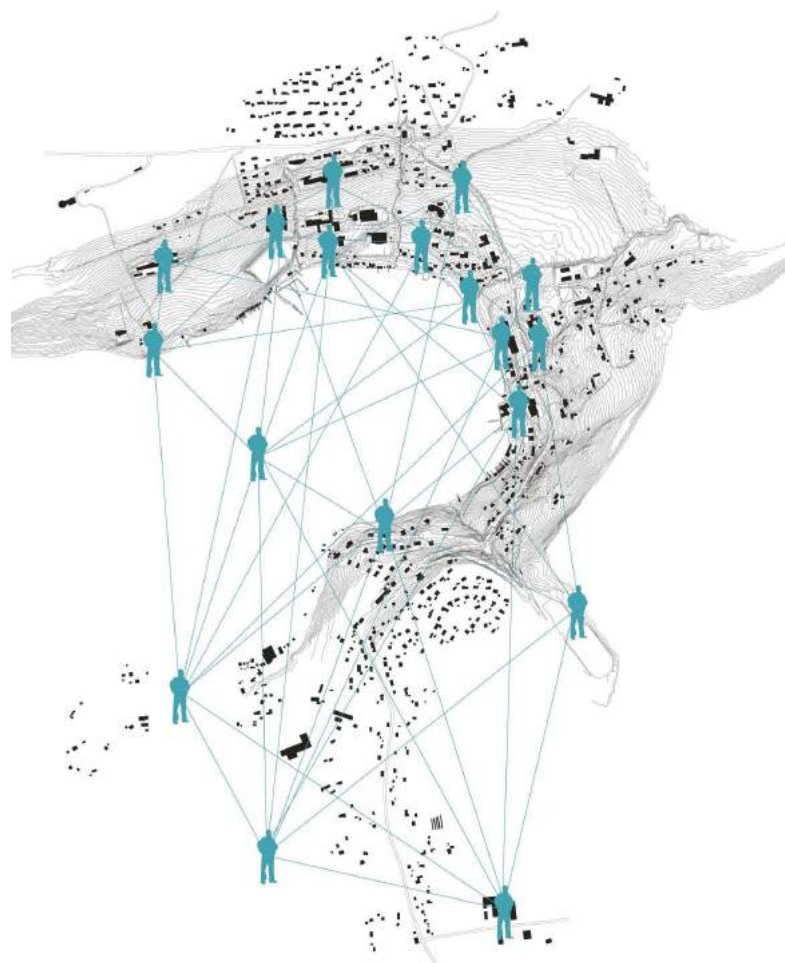
Det tilrettelegges for mangfoldige grønne arealer med rikt og variert landskap som forbedre økosystemfunksjoner og tilbyr varierte opplevelser og møter mellom natur og ulike aktiviteter (helse og rekreasjon, utdanning, turisme, forskning osv.).

RESSURSER & ENERGI

Mål: lokal fornybar energi

Økt produksjon av lokal fornybar energi bidrar til reduksjon av klimagassutslipp fra energibruk og utnytter lokale ressurser mer optimalt. Mulige tiltak er utvidelse av fjernvarmenettet, mer produksjon av bioenergi og utnyttelse av varmen fra sjø (varmepumpe), samt solcelleanlegg som kan installeres på tak på eksisterende bygg. I biovarmeanlegg med kombinert strøm- og varmeproduksjon kan et overskudd av strøm også forsyne elbiler for å redusere transportutslipp. Kretsløpstankegang for lokal ressursbruk.

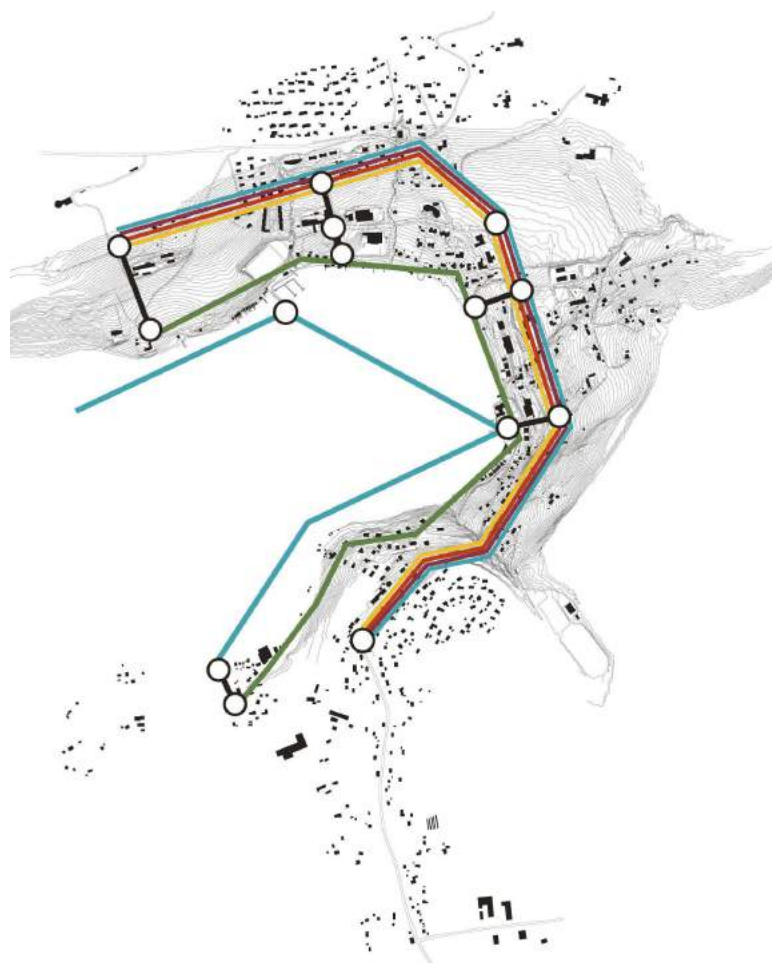

MENNESKER OG SAMFUNN

Mål: samarbeid for grønn omstilling

Den grønne omstillingen er en samfunnsbyggingsprosess. Her trengs samarbeid og eksperimentering på tvers av forskjellige fag og tjenester. Vi må definere og samskape den optimale bruken av lokale kunnskaper og naturressurser.

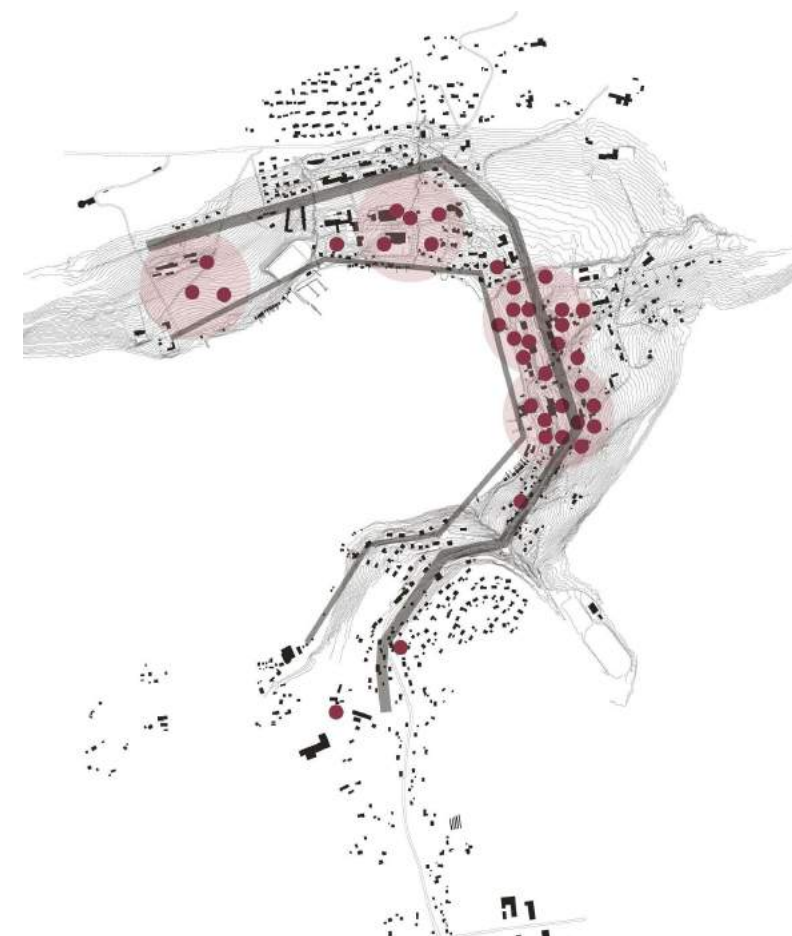
Permanente strukturer for omstilling må etableres, hvor kommunen fungerer som katalysator sammen med næringsliv, interesseorganisasjoner og innbyggere.

MOBILITET OG TRANSPORT

Mål: integrerte mobilitetspunkter

Transport og mobilitet langs Tingvollvågen deles hovedsakelig inn i tre: bilveg, tur- og gangveg og transport til havs. På tvers av mobilitetsaksene etableres det mobilitetspunkter og forbindelser mellom de ulike transportmåter - bil, sykkel, kollektiv (robotbusser), båt. Tur- og gangvegene er forbeholdt gående og syklende. Motorkjøretøy benytter bilvegen, med mulighet for gjennomkjøring, varelevering etc. ved behov. Fjorden benyttes til lokal og regional vare- og persontransport. Parkering skjer etter to prinsipper, mobilitetspunkt og gateparkering. mobilitetspunkt lokaliseres og samordnes med kollektivtransport, effektiviseres og oppgraderes med ladepunkt for el-bil og -sykkel. Gateparkering har en urban karakter som også virker hastighetsreducerende på biltrafikk.

BYGDELIV OG FYSISKE OMGIVELSER

Mål: mangfoldig fortetting

Et fortettet sentrum får økt attraksjonsverdi, og effektivitet av ressursbruk (fjernvarmenett, kollektiv transport osv). Fortetting kan skje på flere plan: fysisk fortetting med nye bygg, fortetting med nye funksjoner i eksisterende bygg med ledig kapasitet eller revitalisering/ forsterkning av eksisterende funksjoner for å øke bruk (f.eks av park/ strandsone). Alle disse tre prinsippene har fokus på sirkulær ressursbruk og å bruke potensialet som allerede finnes i folket og stedet. De fargede områdene er akupunkturpunkter for fortetting.

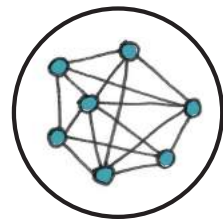
BYGDEGENERATOR

DEFINISJON OG PRINSIPPER

Økologisk og bærekraftig levesett integrerer planter, dyr, insekter, bygninger, mennesker og samfunn. Det biologiske og sosiale mangfoldet. Den grønne omstillingen krever at vi ser ting i sammenheng og jobber mot en endring på systemnivå. Vi introduserer 'bygdegenerator' - et fysisk sted, en fremtidsrettet infrastruktur og møtested for sosial, politisk og teknologisk innovasjon - som et verktøy for grønn omstilling.

De tre grunnleggende prinsippene en generator trenger for å generere en systemisk endring er:

- 1) Bruk av nye samarbeidsformer
- 2) Multifunksjonelle løsninger
- 3) Lokale kretsløp

Nye samarbeidsformer
Sosial - teknologisk innovasjon

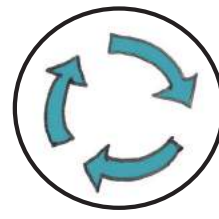
Medvirkning, deltagelse, motivasjon og forpliktelse er fundamentale prinsipper i lokale utviklingsprosesser.

For å skape endringsprosesser som kan fungere over tid, og som vil gi riktige løsninger for lokalsamfunn, er det viktig å utforme planprosesser med sterk grad av medvirkning, og hvor sentrale myndigheter gir reell makt og innflytelse til lokale aktører. Det gjelder å utnytte de ressursene som bor i Tingvoll's beboere. Deres kunnskap om nærmiljøet kan bli et kraftig politisk verktøy som påvirker premissene for hvordan lokalsamfunnet planlegges og utvikles over tid.

Multifunksjonelle løsninger
Forbindelser og sammenheng

Helheten er større enn summen av delene. Hovedmålet er å få et stabilt, produktivt og velfungerende system basert på de lokale tilgjengelige ressurser (folk, kunnskap, bygningsmasse etc.). I et nettverk av sammenhengende elementer, kan latente ressurser få nye funksjoner i nye sammenhenger. Dess større mangfold, dess større stabilitet. Et element bør tilfredsstille minst tre funksjoner for å lage systemet stødig. Ved å ha dette som «spilleregel» letes det etter elementer som utfyller og komplementerer hverandre.

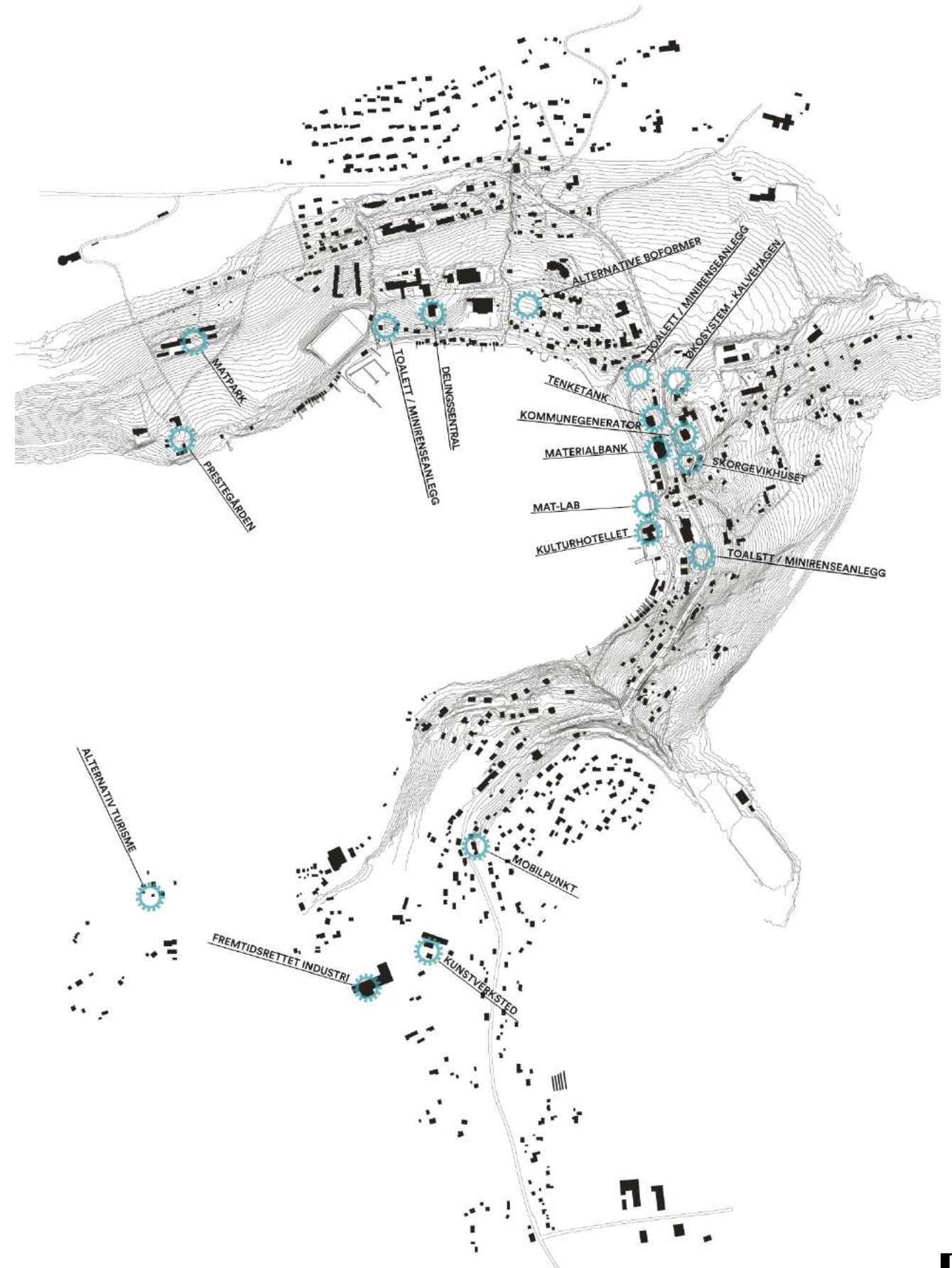
Lokale kretsløp (mat, energi, materialer)
Sirkulær økonomi

Et økologisk fundert planleggingsprinsipp tilsier at kretsløpsfunksjonene bør sluttet mest mulig lokalt. Vi skal forbruke mindre ressurser og konsumvarer, og alt som produseres skal være mest mulig resirkulerbar.

Kommunen kan gå foran med sine egne produktvalg og anskaffelser, og samtidig spre kunnskap om og oppfordre til sirkulær tenkning lokalt - inklusiv i skolene.

Avfall i økologisk forstand er ressurser på avveie. Avfallskretsløp, noe som Tingvoll allerede har fokusert på tidligere, er et viktig satsingsområde, med spesielt fokus nå på stoffer som plast. Eksempler på sirkulærøkonomi kan også være at avfallsstoffer fra en næring, for eksempel skogsbruk eller tekstilfabrikk, benyttes til andre formål lokalt. Et eksempel er kles- og tekstilavfall som i flere land videreføres til isolasjonsmatter.

GENERATORKARTLEGGING

PROGRAMMERING BASERT PÅ VISJON/ KATALOG AV BYGDEGENERATORER

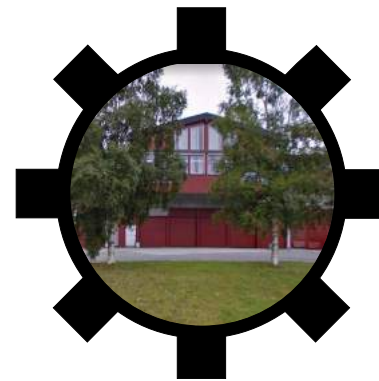
⚙ Matlab

Opplevels- og læringsarena for mat og jord-bruuskultur som viser frem god mat fra lokale råvarene.

⚙ Kulturhotellet

Kulturliv i hotellet, aktivitetsskapende møteplass både for besøkende og lokale, ta i bruk Gunnars plass for å aktivere byrommet.

⚙ Materialbank

Materialbank er et sted for lavterskel utprøving av løsninger inne gjenbruk, reparasjon og grønn produksjon.

⚙ 'Skorgevikhuset'

Ungdomsklubben som ungdommen rehabiliterer selv - samskapning, gjenbruk og fokus på å ta vare på lokal byggeskikk

⚙ Økosystem-Kalvehagen

Økosystem dyrking - tilpassetete planter - økt biologisk mangfold, pollinatoroase, fuglkasser, 'spiselig park', utsiktstårn

⚙ Kommunegenerator

Samlokalisering av sosial-politisk innovasjon med samarbeid på tvers, innbyggerinvolvering, frivilligsentral

⚙ Tenketank

Arena for utveksling og innovasjon som knytter sammen lokale aktører, naturressurser og kunnskap.

⚙ Fremtidsrettet industri

Startup-produksjon med fokus på bioøkonomi, lokale ressurser, kretsløpstankegang, f.eks bioplast

⚙ Delingssentral

'Biblioteket' fortsetter å være et utlåns- og delingssted, men nå av sportsutstyr (ski, sykkel), verktøy osv.

⚙ Matpark

Utendørs testlaboratorium for fremtidsrettet økologisk jordbruk, med overføringsverdi til lokale gårder.

⚙ Alternative boformer

Variasjon i pris, eie/ leieform, fellesskapsløsninger, selvbygging, miljøambisjon, materialgjenbruk. Ref. Eksperimentboliger, Svartlamon

⚙ Alternativ turisme

Variasjon i tilbud for overnatting og opplevelser. Spredt hotell i naust, eksisterende bygg (lokal AirBnB) Ref. Hudøy naust. ark:Snøhetta

⚙ Kunstverksted

Kunst, design, tekstil, oppholdsprogram for kunstnere, internasjonal verksted for kreative erfaringer i kontakt med natur.

⚙ Mobilitetspunkt

Utdatert transportinfrastruktur oppgraderes for grønn mobilitet - integrert ladestasjon med lokal solstrøm, bil- og sykkel deling,

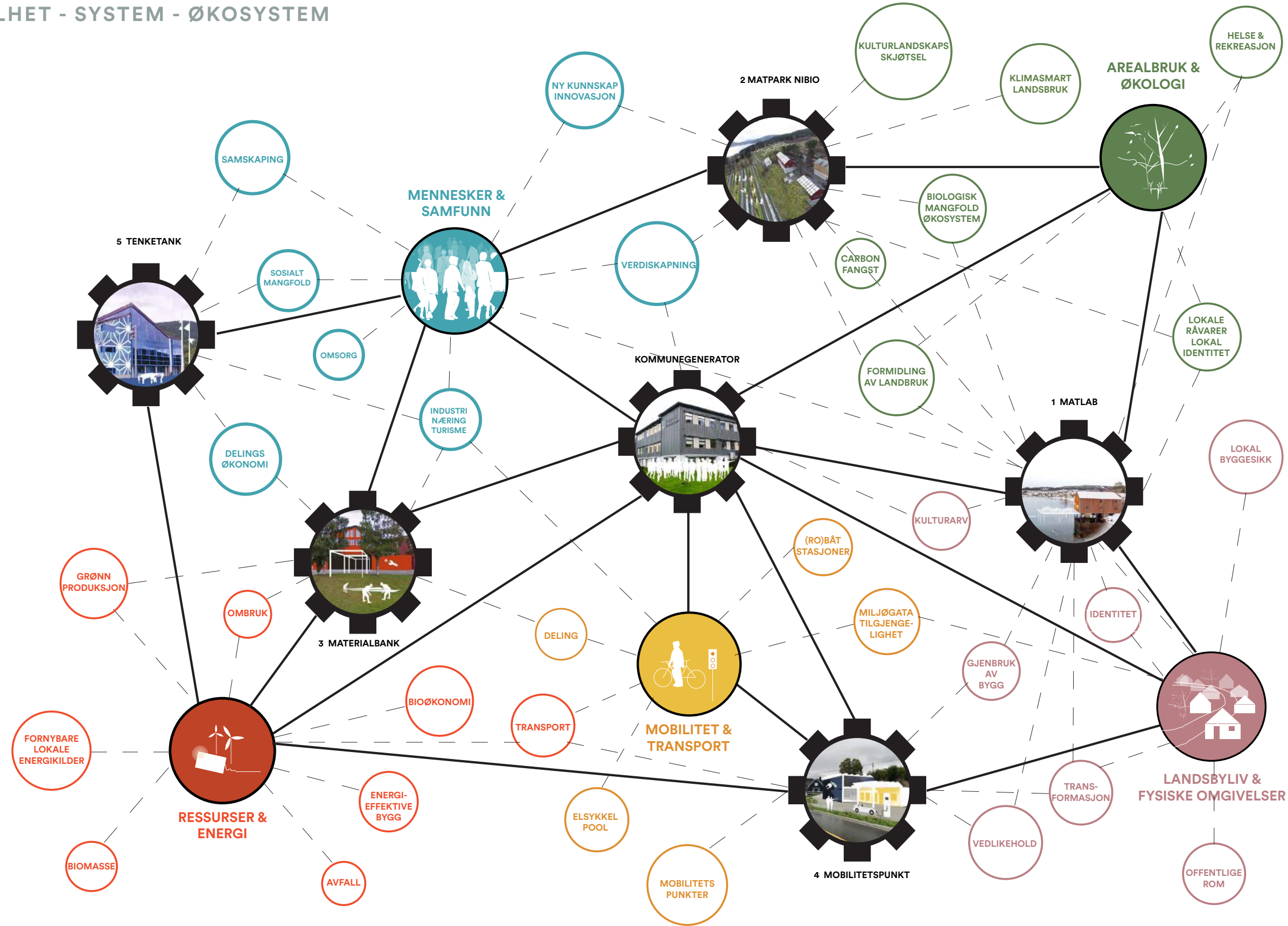

⚙ Toalett, minirensanlegg

Offentlige toaletter langs veg eller i strandsone med attraksjonsverdi og lokal kretsløp av næringstoffer. Ref. Nasjonale Turistveger. Biopolus 'metabolic hub'

GENERATOR NETTVERK

HELHET - SYSTEM - ØKOSYSTEM

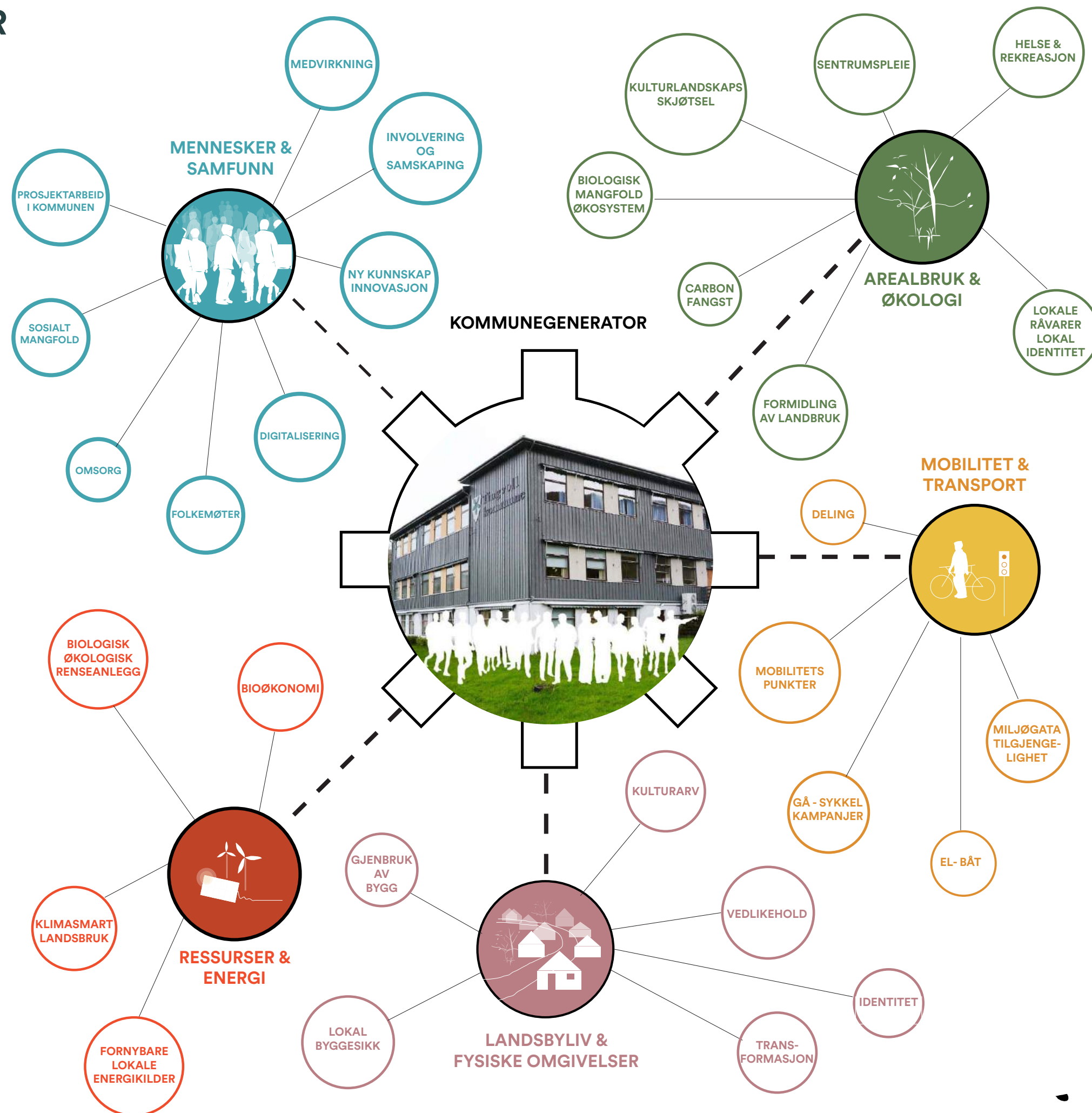
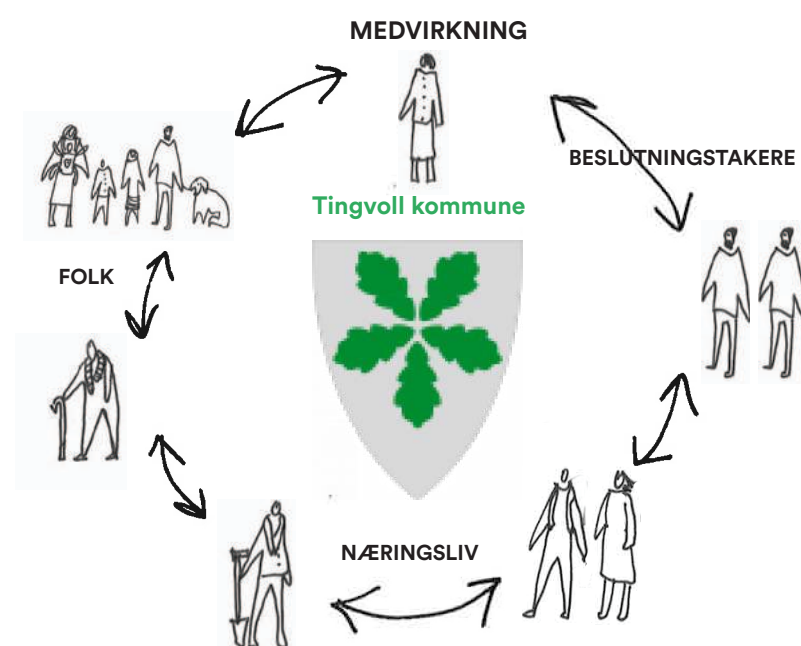
KOMMUNEGENERATOR

LITEN, GRØNN OG ANNERLEDES

Kommunegeneratorens knutepunkt er Rådhuset. Her er rådmann med sin stab og virksomhetsledere, og funksjoner som politikerskolen med politiske verksted, åpne kontordager, «øko-kommuneinfosenter», treffpunkt for ungdomsrådet og frivillighetskoordinatoren. Generatoren bruker miljøkommunikasjon som forandringskraft.

Kommuneadministrasjonen samarbeider om felles utviklingsprosjekt på tvers av tjenesteområder for det gode landsbyliv og attraktive omgivelser. De ser at tjenesteområdenes plassering og behov har sammenheng med stedsutviklingen og samarbeider med enheten for næring, plan, teknisk og eiendom. Kommunens store eiendoms- og bygningsmasse har verdier og muligheter som kan brukes aktivt i sentrums- og næringsutvikling med god koordinering og samarbeid om prosjekter, og kanskje nye tankesett om øko-kommunens «fysiske uttrykk og fotavtrykk». I generatoren jobbes det med utvalgte prioriterte oppgaver der hver oppgave er tildelt klart mandat og riktige ressurser. Kommunen kan innta en fasilitator-rolle i en tenketank, og bidra som instrument for realisering.

Gjennom kommunegeneratoren er det åpent for deltakelse og innflytelse fra innbyggere i Tingvoll og bred lokal mobilisering om nye planer, prosjekt og tiltak. For å nå målet om økt landsbyliv og flere attraksjoner, trengs gjennomføringskraft fra enkeltpersoner, næringsliv og frivilligheten. Samarbeid med både kompetansemiljøer og ildsjeler vil sikre gjennomføring, og innspill fra befolkningen vil sikre at Tingvollvågen utvikles uten å miste seg selv på vegen mot nye drømmer.

BYGDEGENERATOR 1 - MATLAB

MØTESTED FOR MAT OG KULTUR

Matlaben er en opplevelsesarena. Mat og jordbrukskultur er en kilde til samhandling mellom mennesker, fremfor et ensrettet fokus på produksjon og konsum. Matlaben tar i bruk eksisterende bygningsmasser, mobilisere «skjulte» lokale ressurser og viser frem mat fra Tingvoll.

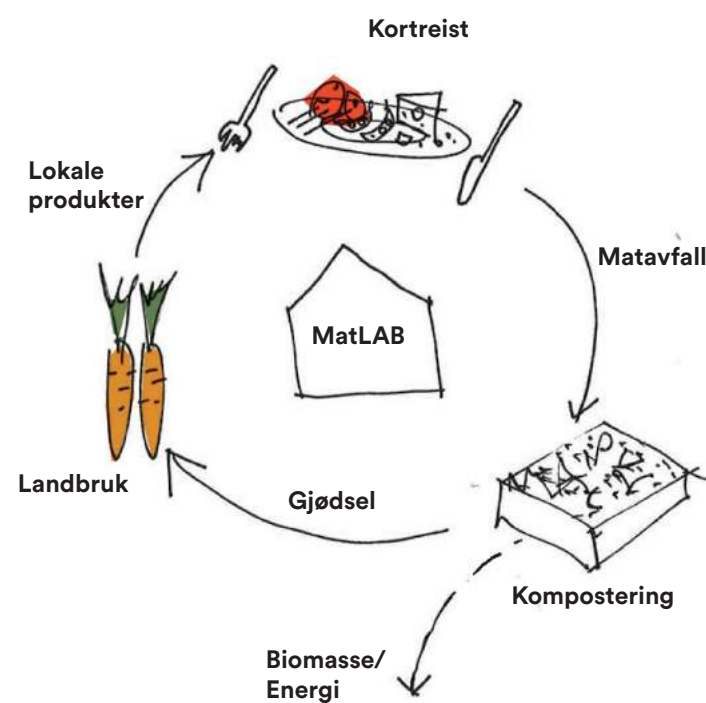
Den eksisterende brygga ved siden av hotellet er en god plassering for matlaben. Kveldssolen, utsikt over vågen og beliggenheten gjør stedet attraktivt. Brygga forteller om kystkulturen i Tingvollvågen og ligger nær til andre møtesteder for mat og kultur.

Matlaben er bygdas hjerte og et show room for det Tingvoll kan by på av mat og drikke. Dette er et lavterskel møtested for mat, ølbrygging, bryggedans, fest og moro! Matlaben er enkelt innredet med langbord og bar. Her serveres god mat av lokale råvarer.

Matlaben er tett tilknyttet utdanning og reise/næringsliv. Det kan brukes som læringsarena mellom lokalbefolning, ungdommer og tilflyttere, gjerne fra andre kulturer. Det er et sted for kompetanseutvikling og produktutvikling. For eksempel gjennom kurs, matfestivaler, markeder, utleie av boder til å lage mat o.l.

KRETSLØP

Matlaben vil gi økt forståelse for mattradisjon og –produksjon. Hvordan går maten fra jord til bord og tilbake til jord igjen, hva brukes matavfallet til, hvordan virker produksjonskretsløpet på en gård og hvordan virker gårder sammen i en større sammenheng. Et mål er å produsere 70 % av råvarene lokalt for å gjenskape markeds fruktbarhet.

BYGDEGENERATOR 2 - MATPARK

JORDBRUK SOM SKJØTSEL AV PLANETEN

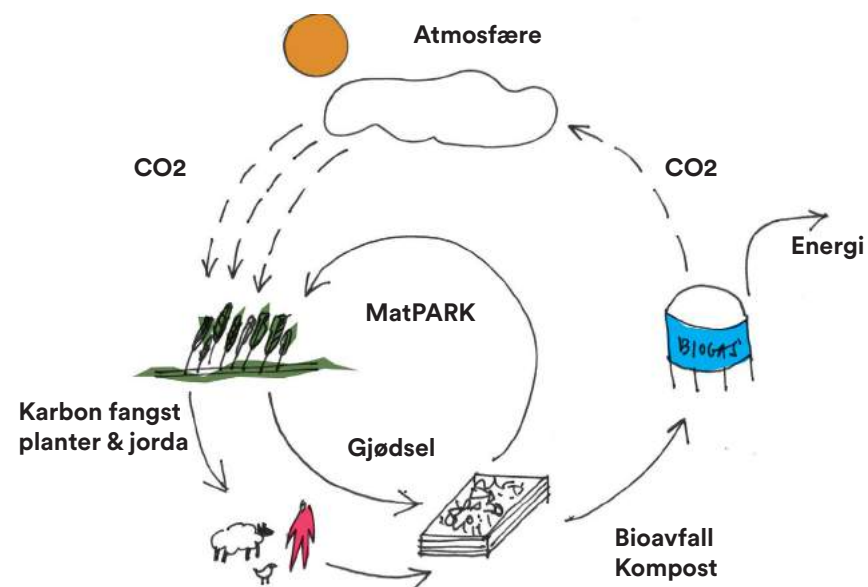
Matparken på NIBIO er stedet der forskning og landbruk møtes for å utvikle og drive innovativ og økologisk matproduksjon – og gjøre Tingvollvågen til den grønne, produktive bygda. Matparken på NIBIO er et utendørs testlaboratorium for økologisk jordbruk, der innovative løsninger utnyttes i felt, med overføringsverdi til lokale gårder.

Fokusområder i matparken er:

- Sirkulært jordbruk der alle ressurser utnyttes
- Økt grad av selvforsyning, basert på lokale, fornybare ressurser
- Redusert klimagassutslipp fra landbruket
- Karbonbindende og jordoppbyggende landbruk i praksis, der det organiske materialet i jorda bygges opp igjen, jorda gjøres mer fruktbar og mer karbon lagres
- Planter, dyrs og insekters rolle i et sunt jordbruksøkosystem
- Mangfoldig produksjon som bidrar til å berike det biologiske mangfoldet
- Verdiskapning av naturressurser (skogen, jorden og havet) på stadig flere nye og spennende måter.
- Eksperimentell tilnærming; det kan være beiting, pollinering, birøkt, permakultur, plogløst landbruk, regenerativt jordbruk osv.

KRETSLØP

I samfunnssammenheng inngår jordbruk som ett av flere ledd i et større kretsløp, og kan ikke ses isolert, men må sees i samspill og vekselvirkninger mellom jordbruk og resten av samfunnet i et bærekraftperspektiv. Kretsløpsjordbruk kan bidra til å forstå hvordan lokal og regional matproduksjon er et viktig ledd i et økonomisk system basert på økologiske prinsipper.

BYGDEGENERATOR 3 - MATERIALBANK

FELLES VERKSTED / MAKERSPACE

For å lykkes med en grønn sirkulærøkonomi må det endres på måten vi tenker, designer og bruker ting. Den eksisterende brannstasjonen kan fungere som materialbank og felles verksted.

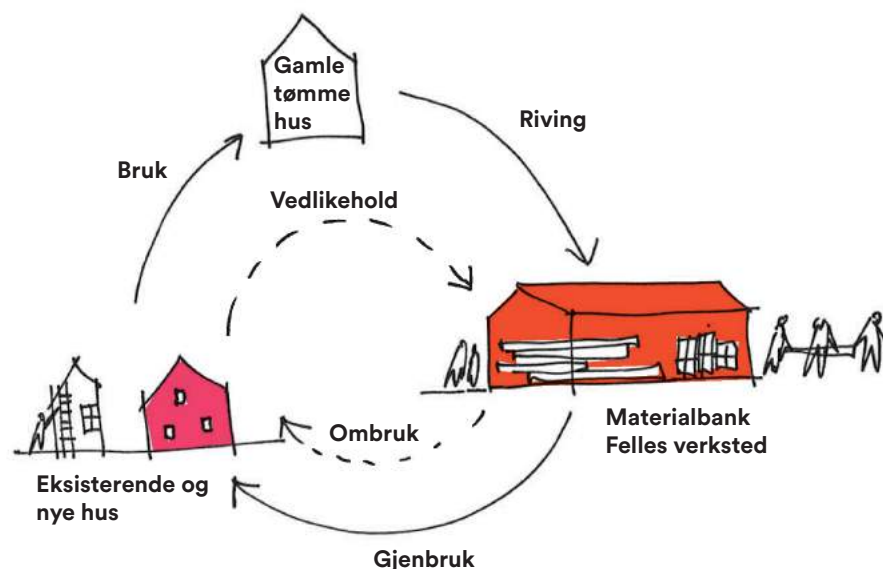
Materialbank er et midlertidig sted for utvikling og inkubasjon av løsninger innen gjenbruk, reparasjon og grønn produksjon. Ved å tilby både produksjonslokaler til en rimelig leie gjør Materialbanken det mulig for beboere, virksomheter og entreprenører å utvikle, teste og demonstrere sine løsninger.

Gjennom kunnskapsdeling og aktiviteter kan beboere, gründere og etablert næringsliv kobles sammen for å skape felleskap, innovasjon og kreativitet. Materialbank kan være et møtested der løsninger kan testes innenfor delingsøkonomi, gjenbruk, reparasjon og kreative verksted.

KRETSLØP

Den baserer seg på demontering, gjenbruk, reparasjon, forbedring og materialgjenvinning i et kretsløp hvor færrest mulig ressurser går tapt. Dette til forskjell fra en lineær «bruk og kast-økonomi», som forutsetter at ressursene er ubegrensede.

I Tingvoll finnes det en eksisterende bygningsmasse som kan få et nytt liv. Det kan også satses på grønn rivning, det vil si at man tar bare på de materialene som kan demonteres og gjenbrukes ved ombygging eller rivning. Det handler også om tilstrebe å finne løsninger og materialer som gir minst mulig avfall.

BYGDEGENERATOR 4 - MOBILITETSPUNKT

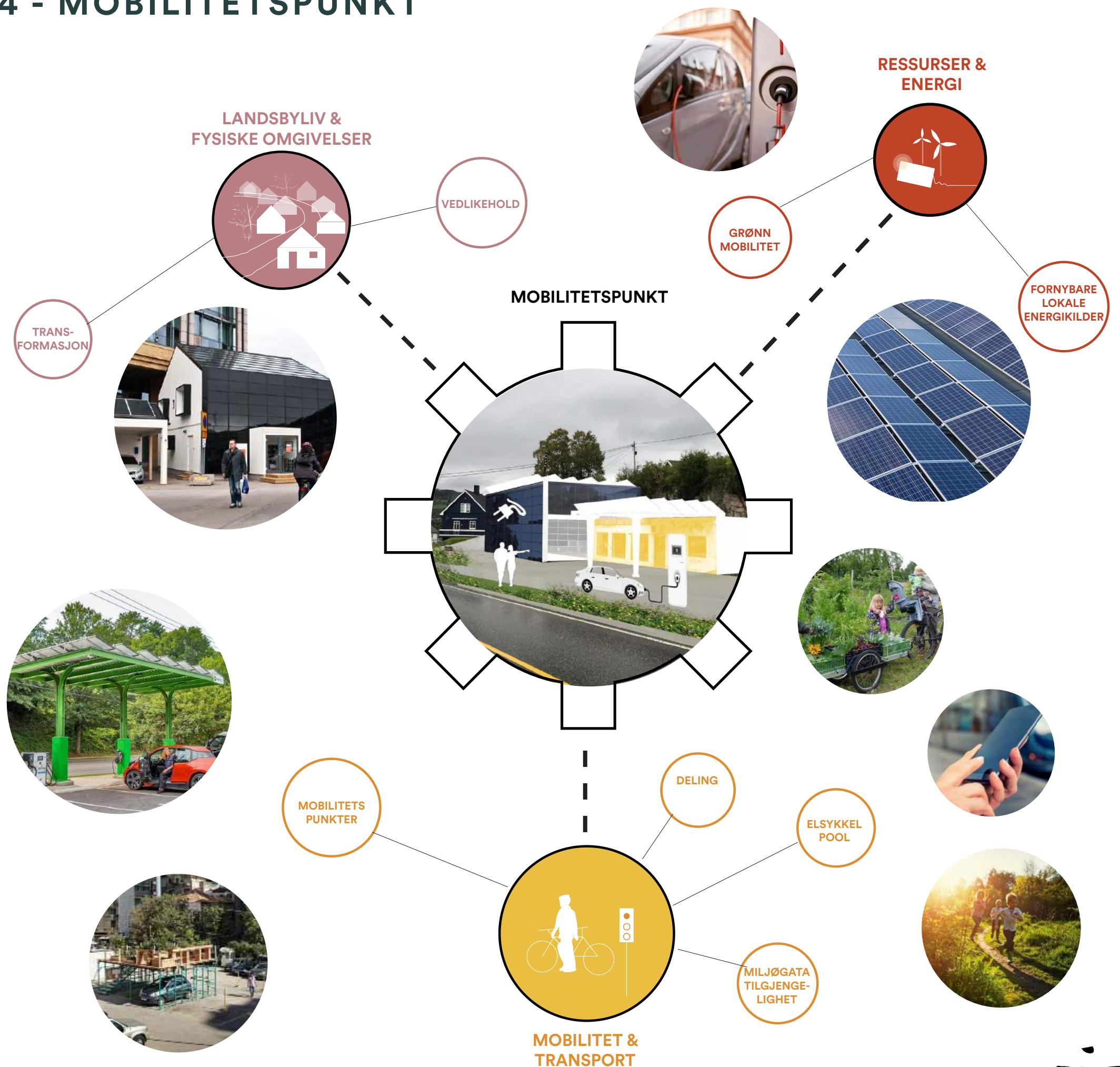
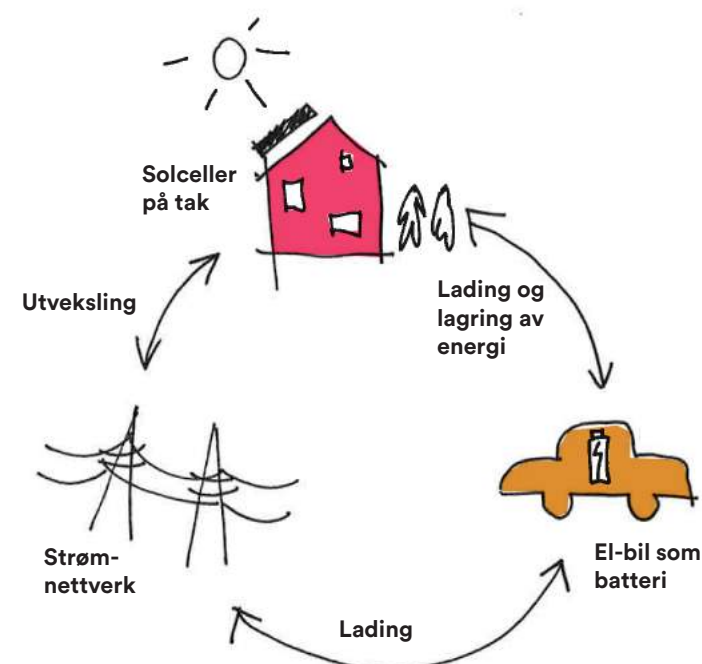
TRANSPORT OG MOBILITET

Gjennom informasjon, sponsing av miljøvennlige transportmidler, kampanjer, pilotprosjekter og involvering vil kommunen stimulere til nye reisevaner som kan erstatte bruk av privatbil. Det etableres et nettverk av mobilitetspunkt i sentrums ytterkanter, på campus, ved attraksjoner og andre målpunkt.

Den gamle bensinstasjonen fra 60 tallets oppgraderes med solceller på fasader og tak og konverteres til et mobilitetspunkt i Tingvolls mobilitetsnettverk. Solceller som kobles til strømnettet, og gir strøm til ladepunkt og belysning, og økt bruk av fornybar lokal energi. Mobilitetspunkt tilrettelegger for bruk av mer miljøvennlig transport uten bruk av fossile brenslers. Kjernen i hvert av mobilitetspunktene er at de er knutepunkt for transport, nært kollektivholdeplass og samkjøringsholdeplasser, plasser for bilkollektiv og sykkeldeling med bygdesyssel, parkeringsmulighet for privatbil i tillegg til ladepunkt for el- og hybridbil og -sykkel. En kombinert og sømløs mobilitet bestående av ulike fremkomstmidler, slik som sykkel, skal være det beste tilbudet til befolkningen, både med hensyn til tidsbruk, komfort, folkehelse, økonomi og fleksibilitet. Sammenhengende nettverk for gående og syklende prioriteres.

KRETSLØP

Lokalt produsert energi fra solceller brukes bl.a. til lading av elbiler og elsykler. El-bil kan også brukes som mellomlagring av strømmen fra takproduksjonen. Både bygg og bil har en mulighet for utveksling av energi med strømnettverket.

BYGDEGENERATOR 5 - TENKETANK

CO-WORKING

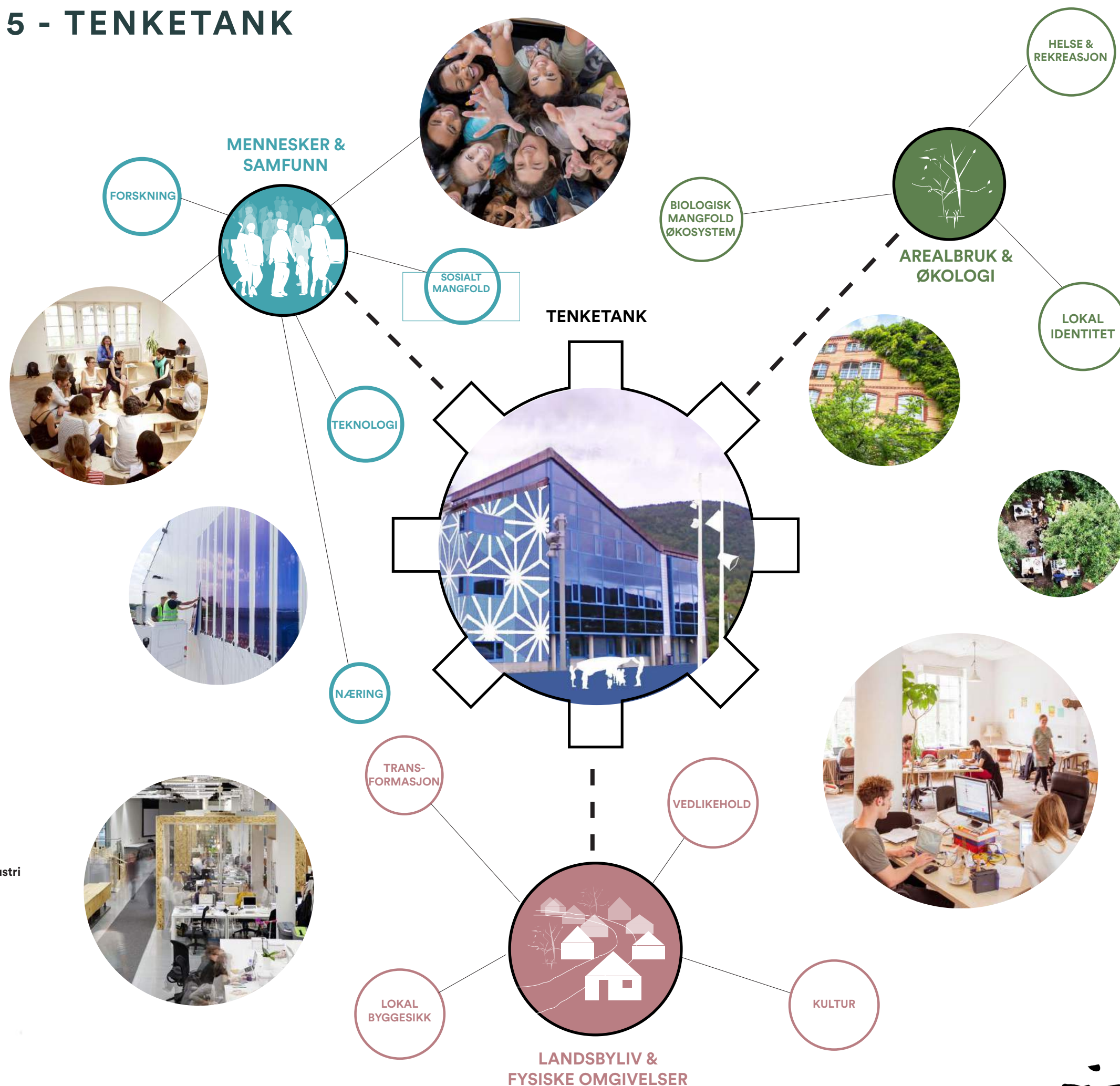
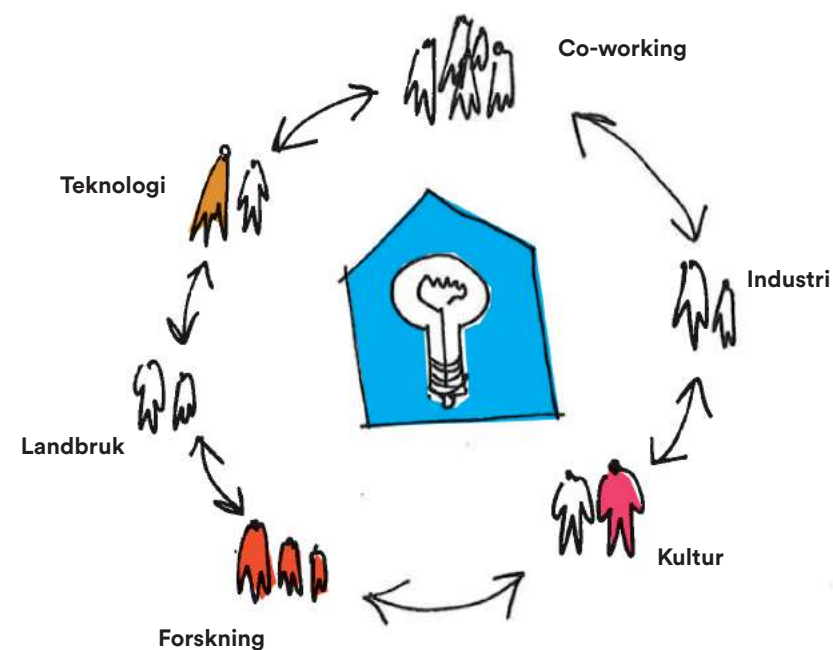
Tenketank knytter sammen lokale aktører og kunnskap. Det er en arena for utvikling og formidling av kunnskap og ideer på viktige samfunnsområder. Det er ledige arealer i SpareBank bygget som kan brukes til møtesteder og kontordeling i et co-working space.

Et coworking space er et kontorfellesskap for gründere, selvstendig næringsdrivende, frilansere og andre. Medlemmene skaper til sammen et arbeidsfellesskap, noe som forsterkes ved at coworking space også har ulike felles arrangementer for medlemmer og andre. Felleskapet er viktig for start-up kultur, utveksling av ideer og samfunnsrelevante temaer.

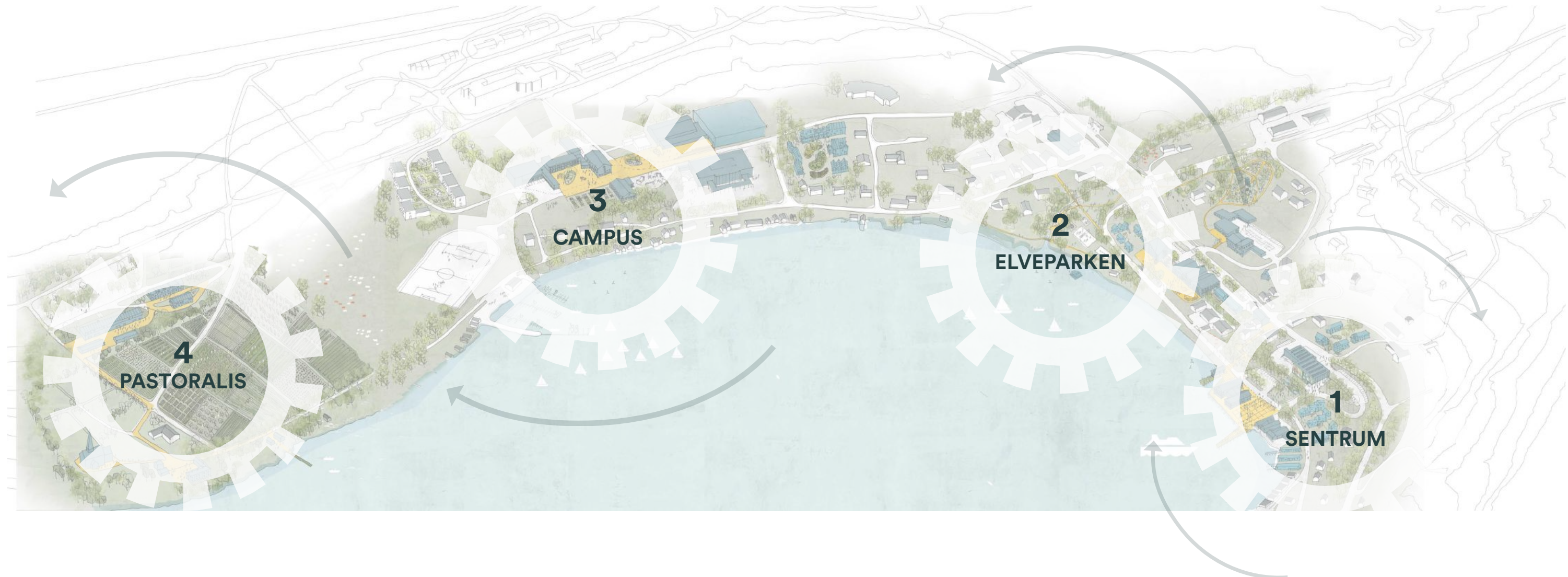
Ved bruk av farger og enkle virkemidler kan byggets sin karakter forsterkes. På denne måten gjenspeiles det nye innholdet med en ny vri.

KRETSLØP

Det er viktig med sosialt mangfold i en slik plattform, hvor folk kan jobbe, møte og innovere. Ideelt skal Tenketanken trekke til seg lokale aktører med variert bakgrunn og kunnskap for eks fra forskningsmiljø, industri, kultur, landbruk, slik at de gode synergier kan oppstå.

TYNGDEPUNKTER I TINGVOLLVÅGEN 2050

PASTORALIS

Matparken på NIBIO er et utendørs testlaboratorium for økologiske landbrukspraksiser, et utstillingsvindu for fremtidens landbruk, en møteplass og læringsarena hvor forskere og utøvere møtes. To skoleelever har «skolehagetime» med gartneren. En gruppe eldre er ute og steller blomster og plukker reddiker for å ta med tilbake til eldresenteret. En ansatt fra en lokal bedrift er innom drivhuset og henter dagens matkasse til lunsjen. En grønnsaksprodusent er innom for å la seg inspirere og lære om andelslandbruk. Jordbruk er knyttet til verdiskapning, økonomi, folkehelse, transport og arbeidsplasser. Utfordringen og oppgaven er å se samspill og vekselvirkninger mellom jordbruk og resten av samfunnet i et bærekraftperspektiv. Lokal og regional matproduksjon er et viktig ledd i et økonomisk system basert på økologiske prinsipper.

CAMPUS

Tingvoll videregående som fylkets grønne skole er blitt en ny campus der den grønne identiteten er forsterket med tekstillinje og entreprenørskap. Nye bygg har leken arkitektur med gjenbruk av konstruksjon og utstrakt bruk av tre. Skjermede og fargerike uterom gjør det mer fristende å være ute enn inne, og det er barn og unge i bevegelse mellom alle skolebygg. Campusplassen har et sammenhengende gulv som binder sammen alle skolefunksjonene rundt ett rom. Kulturskolen øver til uteforestilling og idrettselevne har spensttrening i utendørsamfiert ved Flerbrukshallen. Via plattformer, ramper og trapper har alle tilgjengelighet i det skrå terrenget og de aktive uterommene gjør opplevelsen av avstanden mindre både innenfor campus og mot sentrum.

ELVEPARKEN

Elveparken er sentrums grønne møteplass langs Koksvelva fra badestranda via tuntreet og helt opp til Kalvehagen. Elva har trygge naturlige kantsoner og er tilgjengelig som et spennende element for lek og utforskning. Barn og voksne har picnic i det grønne, mens ungdommer planlegger dragefestival og utekonsert med det lokale rockebandet. Joggere følger turvegen langs elva og over til Prestegårdsvegen, der ny bru er en attraksjon i seg selv og korter ned avstanden mellom sentrum og campus. Dempet belysning gir trygghet i mørke høstkvelder. Turister oppsøker utsiktstårnet i Kalvehagen og begeistres av å kunne smake på krydder og bær i den «spiselige parken» og se livet i fuglekassene og rundt insektshotellet på nært hold.

SENTRUM

Sentrum for det gode hverdagslivet med folk i bevegelse til og fra sine gjøremål. Nye boliger med et mangfold av beboere beriker sentrum. Nye gangforbindelser mellom Miljøgata og Sanden, tydelig avgrensning mellom attraktive møteplasser og trafikkarealer for biler gjør det fristende å oppsøke sentrum uten bil og tilbringe mer tid i tilfeldige treff. I 2050 har Tingvollvågen et yrende landsbyliv med folk uten biler, der kommunens økoprofil er synlig med blomster og bier og ny bærekraftig bebyggelse i godt samspill med identitetsbærere som Drøpping og gammelbrygga.

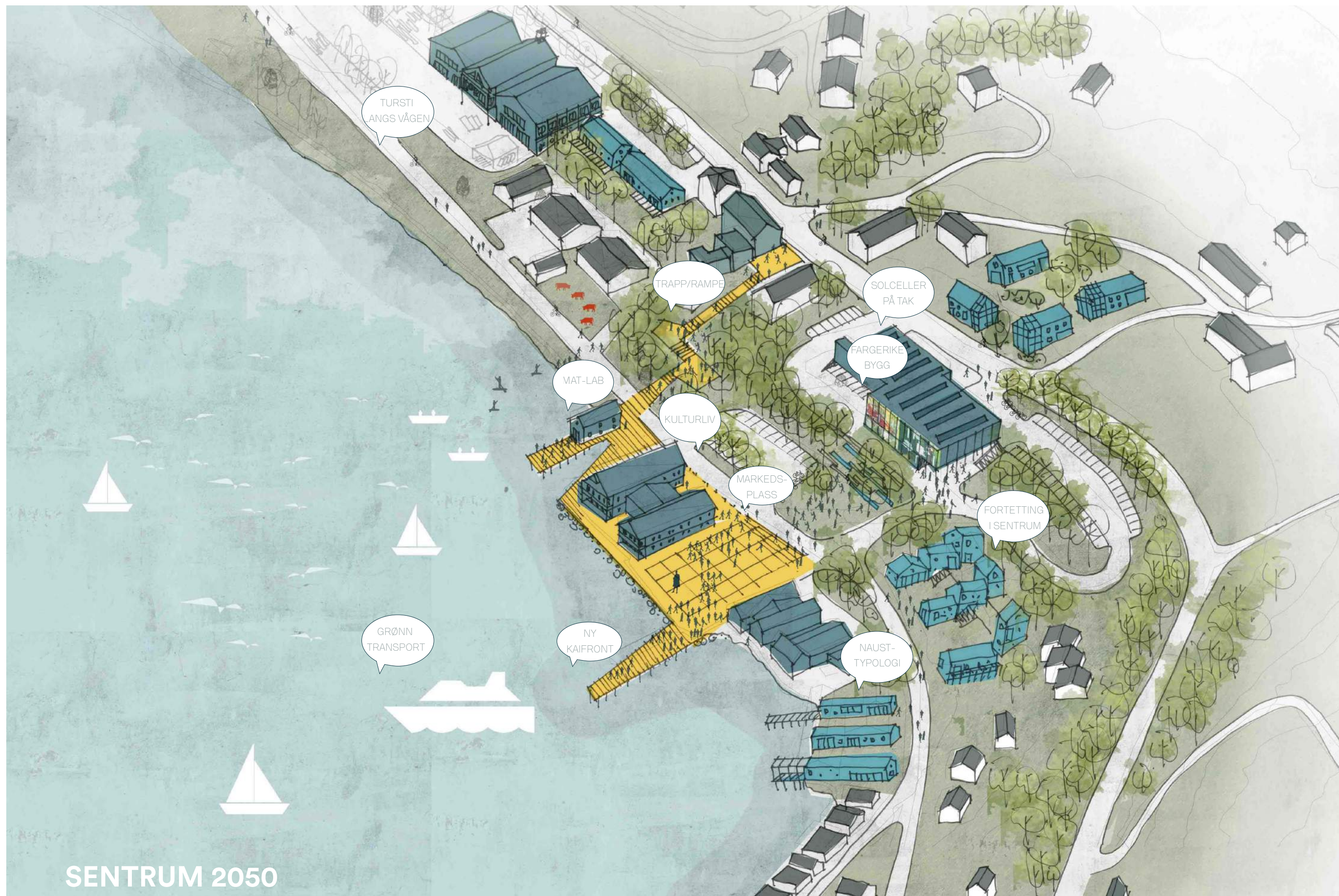
SENTRUM 2020

SENTRUM 2035

SENTRUM 2050

SENTRUM 2050

AREALBRUK & ØKOLOGI

Kantsonestell i
angs bekker og
elver

Folk-i-form-
løyper i sentrum

Turveg-app og
stolpejakt

Spiselig park i
Kalvehagen

Flytende
badstue med
oppvarmin fra
fjorden

LANDSBYLIV OG
FYSISKE OMGIVELSER

Fuglekasser i
trærne

Infotavle med
turvegkart

Ny bru over elva

Instagramplass!

Insektshotell

Den
Trondhjemske
postvei-
maraton

Kultursti langs
Rimstadelva

Utkikkstårn i
Klavehagen

Verkstedbod
Sykkelreparasjon

MENESKER &
SAMFUNN

Turorientering
i sentrum

Poké-stop

Fruktplukke-
kollektiv for
selvplukk

RESSURSER &
ENERGI

Piletre-
levegge ved
Grindejordet

Etablering
av
materialbank

MOBILITET &
TRANSPORT

Gå- og
sykkelteller på
turveg

Bygdesykel-
punkt

ELVEPARKEN 2020

ELVEPARKEN 2035

ELVEPARKEN 2050

AREALBRUK & ØKOLOGI

Skolehage på campus

Insektshotell-produksjon på skolene

LANDSBYLIV OG FYSISKE OMGIVELSER

Tuftepark midt på campus

Klatrevegg i varmesentralen

Ny flerbrukshall åpner

MENESKER & SAMFUNN

Båtførerprøven og båt- og sjøliv som fag

Restaurant- og matfag på VGS

Tekstillinje på VGS

Entreprenørskap som undervisningsform

Anleggslinja lager mobile boder og scene-moduler for markeds plass

RESSURSER & ENERGI

Elevbedrift med øko-gjenbruks-idé

Mobilitetspunkt

Initiativtakere for ny renovasjon

Returpunkt for alle fraktsoner

Ingen private søppelkasser

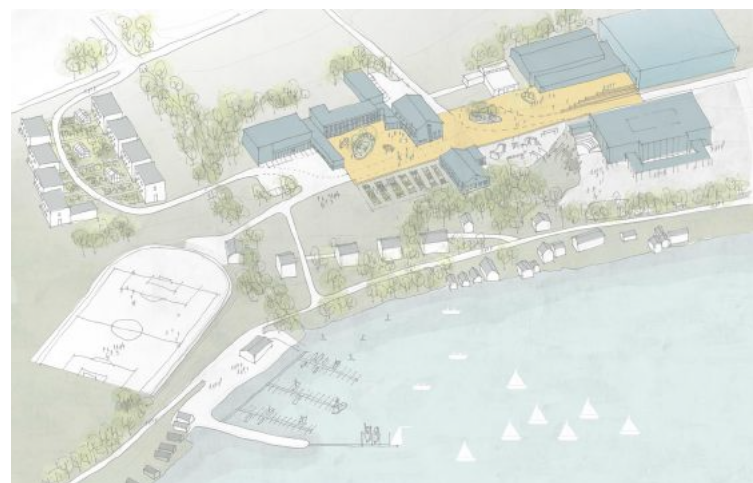
MOBILITET & TRANSPORT

Markere gansfelt langs Sanden

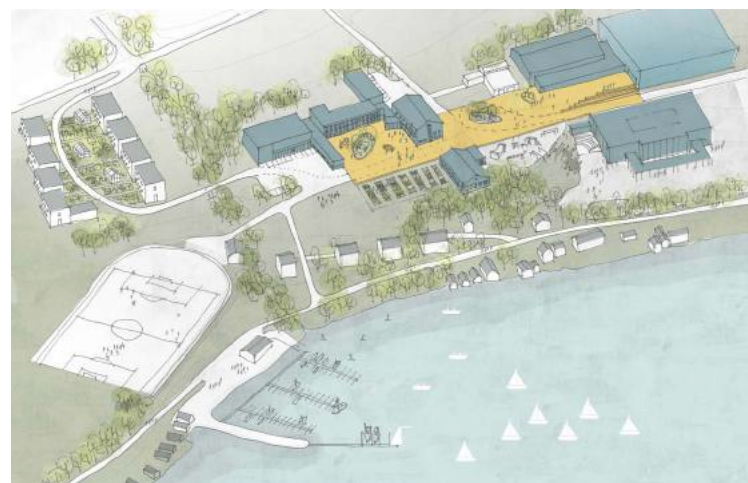
Gå- og sykkel-teller

Båttutleie i småbåthavna

Bygdesykel-punkt

CAMPUS 2020

CAMPUS 2035

CAMPUS 2050

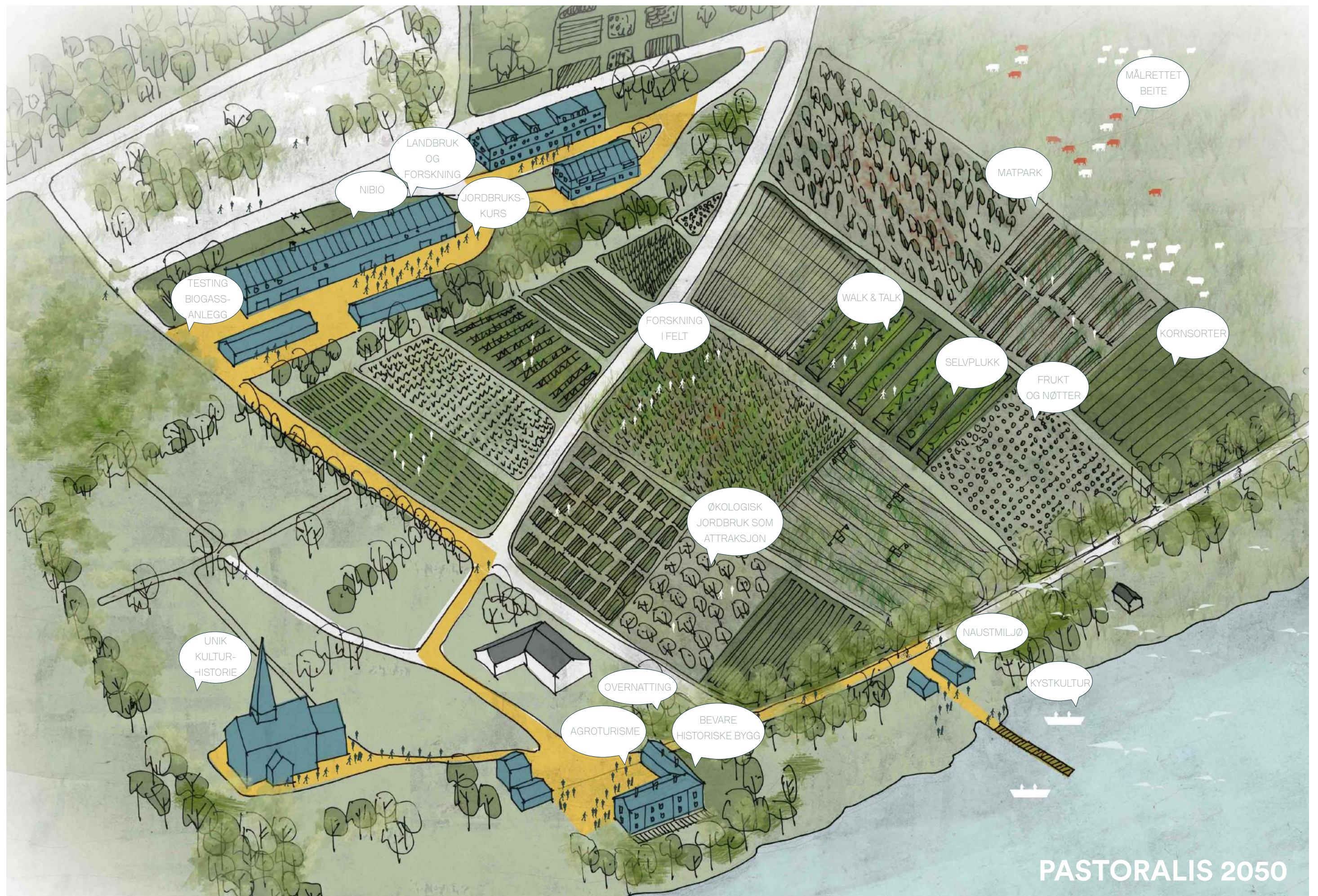
PASTORALIS 2020

PASTORALIS 2035

PASTORALIS 2050

SENTRUM

BOLIGFORTETTING

I kommunens planstrategi og økonomiplan nevnes boligkapasitet og boligstruktur. Alderssammensetningen i befolkningen gir et behov for flere tilrettelagte boliger og sosial boligbygging i kommunal regi fram mot 2040. Nye boliger skal være tilpasset alle typer brukere, slik at flere kan bo hjemme lengre. En mulighet er å se på at flere brukergrupper som unge voksne som kommer tilbake og har fått jobb, flyktninger og PU kan dele fellesskap og det kan utvikles boformer som stimulerer til sosialt samvær mellom beboerne. Det vil gi større aktivitet i sentrumsområdet og arena for virksomheter og foreninger gjennom temakvelder og felleskjøkken som kan være åpen for drop-in. Kommunen har overskudd av kommunale boliger og taper penger på boliger står tomme.

På det private tomtemarkedet er det større tilbud enn etterspørsel etter boligtomter.

PARKERINGSPRINSIPPER

I en ny parkeringsstrategi anbefales det at antall parkeringsplasser reduseres. Et godt kunnskapsgrunnlag om dagens situasjon med en kombinasjon av reisevaneundersøkelse (spørreundersøkelse blant innbyggerne i Tingvollvågen om transport- og kjøremønster) og trafikktegninger vil være til stor hjelp. En beregning av behov kan ta utgangspunkt i dagens situasjon om reelt behov, sett opp mot ønske om redusert biltrafikk og grønn mobilitet. Et mål fram mot 2030 kan være å redusere antall lokale bilturer under 2 km med 50-70 %. Her kan kommunen selv gå foran som et godt eksempel. Da er parkeringspolitikken et viktig virkemiddel.

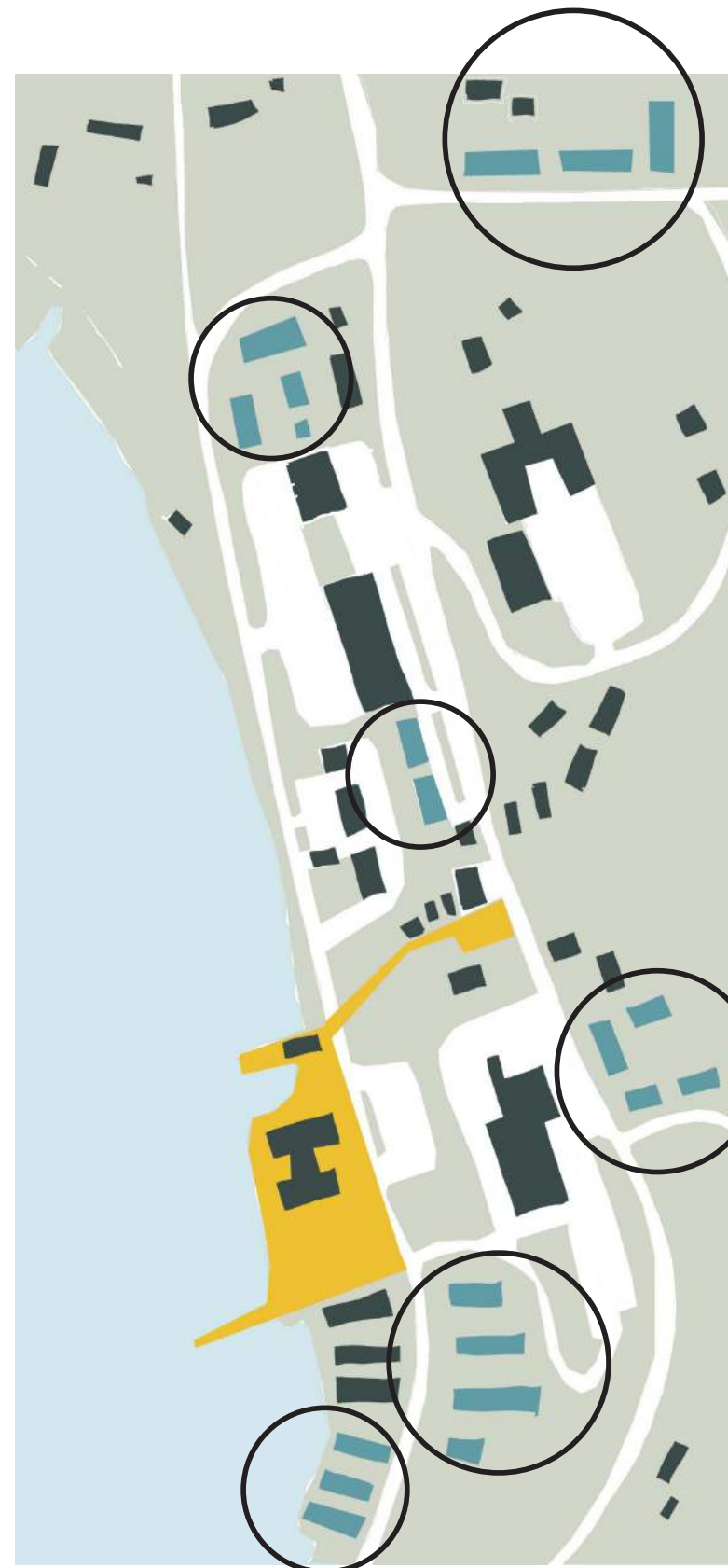
Det kan anbefales to prinsipper for parkeringsplasser i sentrum.

- Mobilitetspunkt på flater med 15-30 bilplasser i sentrums ytterkanter og ved målpunkt
- Gateparkering langs bilveger som gir et mindre dominerende preg enn store flater

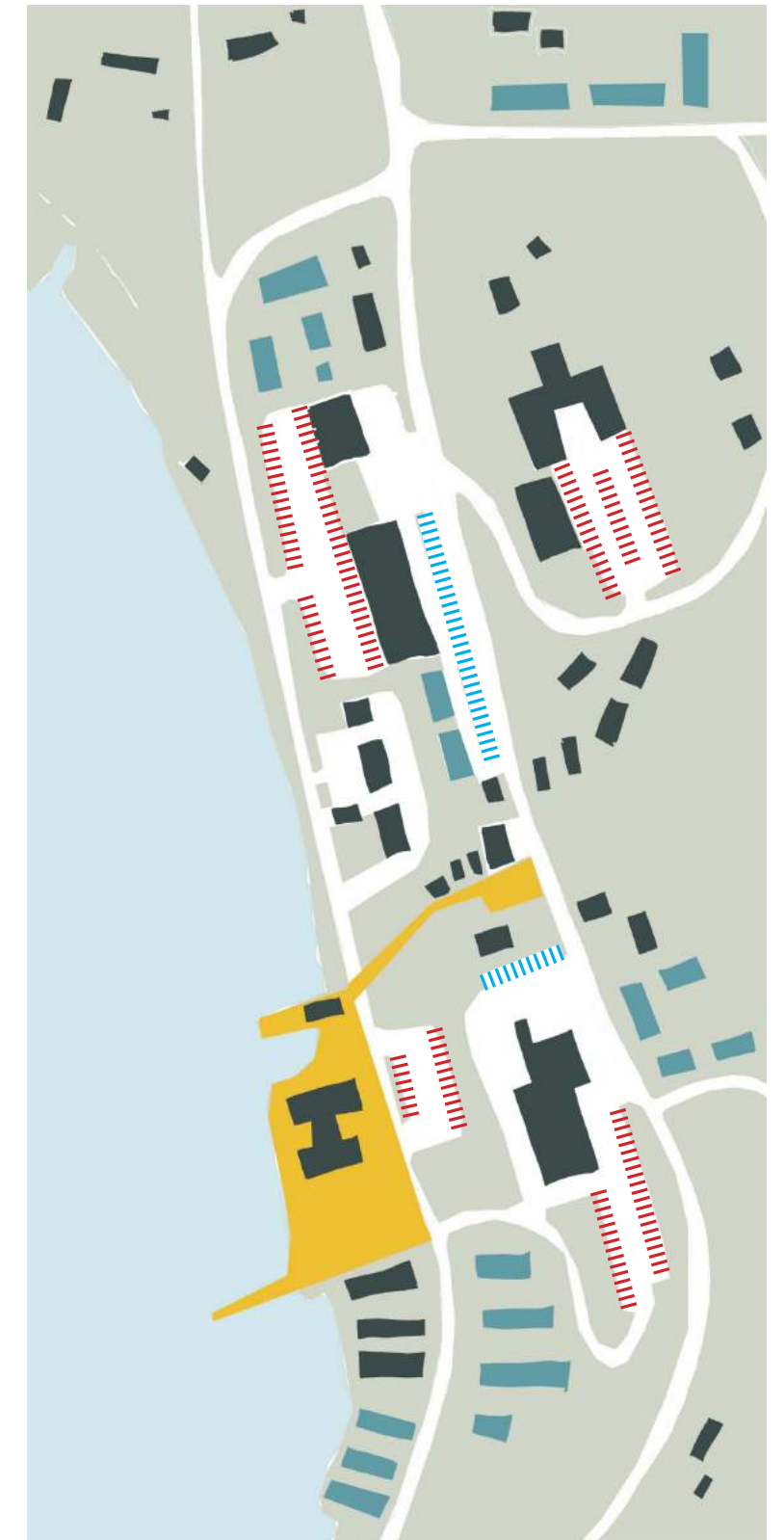
Større bilparkeringsplasser oppgraderes til mobilitetspunkt som kombineres med «park&ride» som langtidsparkering og korttidsparkering for ærend i sentrum. Mobilitetspunktene knyttes til kollektivholdeplasser og forbindelser til båttrafikk, de har ladestasjoner for el-biler og -sykler, og har reserveplasser for sykkel- og bildeling.

Langsgående gateparkering er tar minst areal fra byrom og slike plasser etableres langs bilveger i sentrum som på egnede steder på vestsiden av Miljøgata og langs østsiden av Sanden. Sykkel- og scooterparkering kan og etableres som gateparkering.

Redusert parkering i sentrum vil redusere biltrafikk, som igjen reduserer CO₂-utslipp og energibruk. Færre parkeringsplasser gir mer areal til attraktive møteplasser med møblering og vegetasjon som gir renere miljø og et mer fristende sentrum. Økt andel grønne reiser med sykkel og gange til og fra sentrum til arbeidsplasser, skole, tjenester og handel, vil i tillegg fremme folkehelsen med økt aktivitet i befolkningen.

Fortettingområder/
ny bebyggelse

Mobilitetspunkter

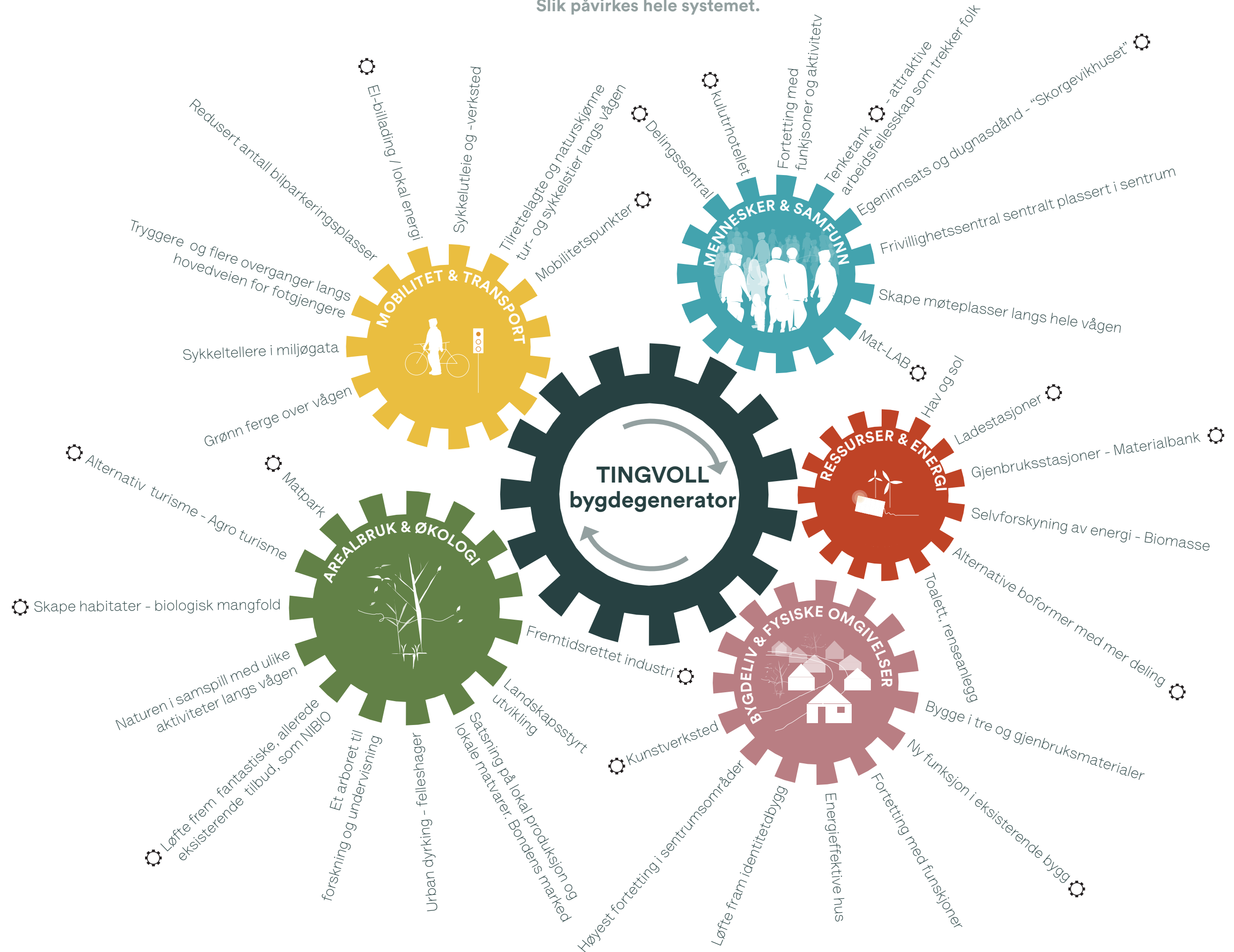

Gateparkering

ATTRAKSJON TINGVOLL

Hvert enkelt bærekraftig tiltak kan være godt i seg selv. Men den største effekten får man når mange tiltak spinner simultant.
Slik påvirkes hele systemet.

GENERATORIDEER

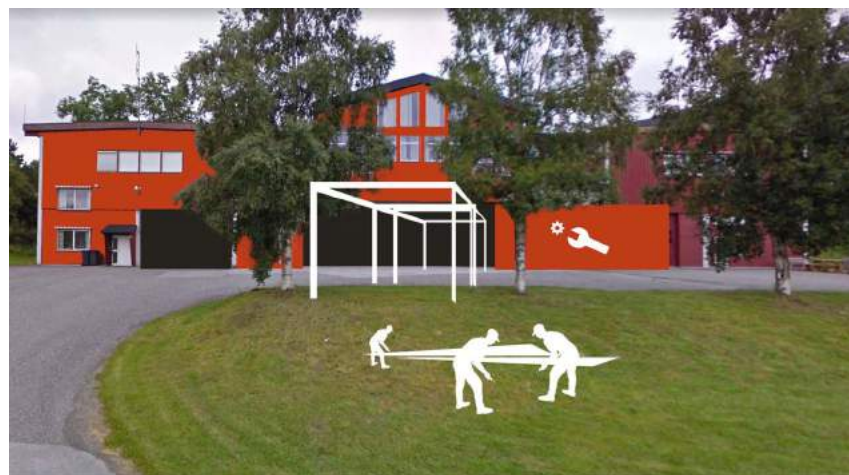
KOMMUNEGENERATOR

MATLAB

MATPARK

MATERIALBANK

MOBILITETSPUNKT

TENKETANK

REFERANSELISTE

ET UTVALG AV BRUKTE KILDER - IKKE UTTØMMENDE

BØKER, RAPPORTER

- Tingvoll kommune, kommuneplan 2014-2026
- Sluttrapport Miljøvennlige og attraktive tettsteder – Erfaringer og anbefalinger fra Tettstedsprogrammet, 2005
- Vite-ville-kunne – miljøkommunikasjon som forandringskraft, inspirasjonshefte ...
- Levende lokaler – en veileder for aktivering av tomme lokaler, dog.no, 2018
- Innspill fra folkemøter, møter med politikere, kommuneadministrasjon, ungdomsråd, grunneiere og næringsdrivende
- «Permanente» byer – permakultur i byen. Frederica Miller.

NETTSTEDER

- www.miljostatus.no
- www.kulturminnesok.no
- <https://www.okologiskokonomi.no/>
- <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/concept>
- <https://www.agrofoodpark.dk/om-agro-food-park/fremtidens-agro-food-park>
- <https://paadriv.no/prosjekt/>
- www.økolog.no
- <https://forskning.no/klima-partner-universitetet-i-oslo/kommuner-kan-vaere-nokkelen-til-utslippskutt/276855>

FORSKNING

- <https://www.nibio.no/nyheter/kan-oke-okologisk-produksjon>
- <https://forskning.no/partner-bioforsk-husdyr/trenger-norsk-oko-kraftfr/833923>
- <https://www.nationen.no/helgemat/det-er-jorda-som-berger-klimaet/>
- <https://www.nationen.no/landbruk/rapport-beiting-kan-binde-ein-tredel-av-utsleppa-fra-husdyr/>
- <https://www.landbruk.no/biookonomi/10-ting-konkrete-muligheter-i-biookonomien/>
- <https://www.landbruk.no/biookonomi/finnes-avfall-norsk-landbruk/>
- <https://www.landbruk.no/biookonomi/ny-teknologi-er-en-viktig-forutsetning-for-norsk-landbruk-i-fremtiden/>